

KOMISJONI DELEGEERITUD MÄÄRUS (EL) 2015/2462,**30. oktoober 2015,****millega muudetakse delegeeritud määrust (EL) nr 1268/2012, mis käsitleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL, Euratom) nr 966/2012 (mis käsitleb Euroopa Liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantseeskirju) kohaldamise eeskirju**

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta määrust (EL, Euratom) nr 966/2012, mis käsitleb Euroopa Liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantseeskirju ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ, Euratom) nr 1605/2002, ⁽¹⁾ eriti selle artikleid 58, 60, 101, 103, 104, 104a, 105, 106, 107, 108, 110, 111, 112, 113, 115, 116, 117, 118, 119, 124, 131, 138, 139, 190, 191, 204 ja 209,

ning arvestades järgmist:

- (1) Määrust (EL, Euratom) nr 966/2012 on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL, Euratom) 2015/1929, ⁽²⁾ et viia see vastavusse Euroopa Parlamendi ja nõukogu muudetud direktiiviga 2014/24/EL riigihangete kohta ⁽³⁾ ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2014/23/EL kontsessioonilepingute sõlmimise kohta ⁽⁴⁾ ja tugevdada liidu eelarve kaitsmise süsteemi. Seepärast on vaja ajakohastada komisjoni delegeeritud määrust (EL) nr 1268/2012, mis käsitleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL, Euratom) nr 966/2012 kohaldamise eeskirju ⁽⁵⁾.
- (2) Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artiklis 290 on sätestatud, et seadusandliku aktiga võib komisjonile delegeerida õiguse võtta vastu muid kui seadusandlikke akte üksnes selleks, et täiendada või muuta seadusandliku akti teatavaid mitteolemuslikke osi.
- (3) Nende üksustega sõlmitud delegeerimislepingu sisu, kellele delegeeritakse eelarve täitmine kaudse eelarve täitmise raames, on vaja vastavusse viia määrusega (EL, Euratom) nr 966/2012 kehtestatud laiendatud kohustusega ettevõtjaid eeskirjade eiramise või pettuse korral teavitada ja neile halduskaristusi määrata.
- (4) Mittetulundusühenduste käsitamist rahvusvaheliste organisatsioonidena, mis võimaldab asjakohaste kaudse eelarve täitmise erieeskirjade kohaldamist, tuleks piirata ja allutada see teatavatele tingimustele. Seega on asjakohane kehtestada kord, mida sellistel juhtudel järgida, ja kriteeriumid, mida kohaldada.
- (5) Selguse ja järjepidevuse huvides on vaja lisada uusi mõisteid ja teatavaid tehnilisi selgitusi, tagamaks, et delegeeritud määruse (EL) nr 1268/2012 terminoloogia vastaks võimalikult suurel määral direktiivide 2014/24/EL ja 2014/23/EL terminoloogiale.
- (6) Asjakohane on avaldada hankemenetlused *Euroopa Liidu Teatajas*, et järgida direktiivis 2014/24/EL sätestatud teavet teadete kohta ja teadete edastamise kohta elektroonilisel teel. Kuna kõnealused teated tuleb avaldada kõigis ELi ametlikes keeltes, tuleb kohandada pakkumuste vastuvõtmise tähtaega, pikendades direktiivis 2014/24/EL ette nähtud, teate saatmise ja selle liidu tasandil avaldamise vahelist tähtaega.

⁽¹⁾ ELT L 298, 26.10.2012, lk 1.

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL, Euratom) 2015/1929, 28. oktoober 2015, millega muudetakse määrust (EL, Euratom) nr 966/2012, mis käsitleb Euroopa Liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantseeskirju (ELT L 286, 30.10.2015, lk 1).

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2014/24/EL, 26. veebruar 2014, riigihangete kohta ja direktiivi 2004/18/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 94, 28.3.2014, lk 65).

⁽⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2014/23/EL, 26. veebruar 2014, kontsessioonilepingute sõlmimise kohta (ELT L 94, 28.3.2014, lk 1).

⁽⁵⁾ Komisjoni rakendusmäärus (EL) 1268/2012, 29. oktoober 2012, mis käsitleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL, Euratom) nr 966/2012 (mis käsitleb Euroopa Liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantseeskirju) kohaldamise eeskirju (ELT L 362, 31.12.2012, lk 1).

- (7) Asjakohane on lihtsustada teabe avaldamist direktiivi 2014/24/EL reguleerimisalast välja jäävate lepingute sõlmimise kohta ja selliseid teateid on asjakohane avaldada eelkõige hankija veebilehel, mitte *Euroopa Liidu Teatajas*, nagu seda tehakse eelneva avalikustamise korral.
- (8) Tuleks kaaluda konkurentsipõhise läbirääkimistega hankemenetluse kasutamist standardmenetlusena ja see peaks asendama seni kasutusel olnud väljakuulutamise läbirääkimistega hankemenetluse. Seetõttu on asjakohane piirata iga-aastast aruandlust erandlikest menetlustest üksnes väljakuulutamiseta läbirääkimistega hankemenetlustega.
- (9) On vaja tagada, et innovatsioonipartnerlust kasutatakse vaid juhul, kui soovitud toode ei ole turul kättesaadav. Seetõttu on asjakohane ette näha, et enne innovatsioonipartnerluse kasutamist tuleb teha esialgne turuanalüüs.
- (10) On vaja arvesse võtta kõiki võimalikke hankeid, kaasa arvatud neid, mis jäävad direktiivi 2014/24/EL reguleerimisalast välja. Seetõttu tuleks selliste riigihangete, sealhulgas teatavate õigusteenuste, teatavate finantsteenuste kategooriate, laenude ja üldkasutatavate sidevõrkude puhul kasutada väljakuulutamiseta läbirääkimistega hankemenetlust.
- (11) Rahvusvahelised organisatsioonid võivad osutada teenuseid ettevõtjatena ja seetõttu on asjakohane näha ette nende võimalik osalemine hankemenetlustes. Võimalus kasutada väljakuulutamiseta läbirääkimistega hankemenetlust tuleb ette näha ka teatavatele rahvusvahelistele organisatsioonidele, kelle põhikiri ei luba neil osaleda võistupakkumises. Hankemenetluse tulemusel sõlmitavat lepingut tuleks kohandada vastavalt kohaldatavale õigusele ja jurisdiktsioonile.
- (12) Ühtlustamise ja lihtsustamise eesmärgil tuleks riigihangete suhtes kohaldatavaid standardmenetlusi kohaldada ka kontsessioonilepingute, kaasa arvatud konkurentsipõhiste läbirääkimistega hankemenetluste suhtes. See vastab nõuetele, mis on kehtestatud direktiiviga 2014/23/EL (kontsessioonilepingute sõlmimise kohta), milles on sätestatud eelneva ja tagantjärele avalikustamise kohustus. Seetõttu tuleks teenuste kontsessioonide piirmäär viia vastavusse teenuslepingute piirmääraga.
- (13) Ühtlustamise ja lihtsustamise eesmärgil tuleks riigihangete suhtes kohaldatavaid standardmenetlusi kohaldada ka direktiivis 2014/24/EL sätestatud lihtsustatud korra alusel läbi viidavate hangete, kaasa arvatud konkurentsipõhiste läbirääkimistega hankemenetluste suhtes. Seetõttu tuleks lihtsustatud korra alusel tehtavate hangete piirmäär viia vastavusse teenuslepingute piirmääraga.
- (14) Selguse ja lihtsustamise huvides tuleks osalemiskutse kestus ja hankemenetluses osalemise taotluste esitamise tähtaeg viia vastavusse dünaamiliste hankesüsteemide puhul kehtivate tähtaegadega, kuna mõlemad süsteemid on muus osas väga sarnased.
- (15) Halduskorra lihtsustamiseks ja selleks, et toetada väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate osalemist, on asjakohane näha keskmise maksumusega lepingute korral ette läbirääkimistega hankemenetlus.
- (16) Teatavaid sätteid tuleks kohandada, et lihtsustada elektrooniliste hankemenetluste kasutamist, kaasa arvatud pakkumuste elektroonilist esitamist. Eelkõige tuleks alates hankemenetluse algusest teha elektrooniliselt kättesaadavaks hankedokumendid, sealhulgas pakkumuse täielik tehniline kirjeldus, kaasa arvatud kaheetapilise menetluse korral, välja arvatud põhjendatud erijuhtudel. Lisaks tuleks hankemenetluse tulemusest teatada elektrooniliselt ning pakkujad ja taotlejad peaksid oma pakkumusi või hankemenetluses osalemise taotlusi esitades sellise teatamisviisiga nõustuma ja esitama selle jaoks kehtiva e-posti aadressi.
- (17) Töövõtjalt tuleks nõuda kõigi keskkonna-, sotsiaal- ja tööõiguse valdkonnas kohaldatavate nõuete järgimist.

- (18) Hankija peaks menetlusest kõrvalejätmise ja valikukriteeriumite puhul kasutama võimaluse korral standarddeklaratsioonina Euroopa ühtset hankedokumenti, nagu see on määratletud direktiivis 2014/24/EL, ja kui see ei ole võimalik, siis esitama kirjaliku kinnituse. Ta peaks nõudma täiendavate dokumentide esitamist ainult edukatelt pakkujatel või erijuhtudel kõigilt pakkujatel või taotlejatel.
- (19) Varajase avastamise ja kõrvalejätmise süsteemi andmebaasi nõuetekohase toimimise tagamiseks tuleb kehtestada eeskirjad kõnealuses andmebaasis sisalduvale teabele juurdepääsuks ja teabe edastamiseks.
- (20) Lihtsustamise huvides ja eesmärgiga vähendada halduskoormust on asjakohane kasutada olemasolevat, komisjoni loodud, eeskirjade eiramisest ja pettusest teavitamise automatiseeritud infosüsteemi kooskõlas varajase avastamise ja kõrvalejätmise süsteemi tarbeks kehtestatud sektoripõhiste eeskirjadega.
- (21) On vaja kehtestada üksikasjalikud eeskirjad halduskaristuste kehtestamise süsteemi tulemuslikkuse ja järjepidevuse tagamiseks loodud toimikonna töökorralduse ja koosseisu kohta.
- (22) Samuti tuleb hankedokumentides kindlaks määrata valikukriteeriumid nii ühe ettevõtja kui ka ettevõtjate rühma jaoks, tagades samal ajal proportsionaalsuse ja võrdse kohtlemise.
- (23) Õiguskindluse huvides on vaja selgitada, et valikukriteeriumid on rangelt seotud taotlejate või pakkujate hindamisega ning hindamiskriteeriumid on rangelt seotud pakumuste hindamisega. Eelkõige tuleks lepingut täitma määratud töötajate kvalifikatsiooni ja kogemust kasutada ainult valikukriteeriumina, mitte hindamiskriteeriumina, kuna sellega tekiks kattumise ja sama elemendi topelthindamise oht. Lisaks seaks igasugune muudatus lepingut täitma määratud töötajate koosseisus, isegi kui seda õigustab haigus või ametikoha vahetus, kahtluse alla tingimused, mille alusel leping sõlmiti, ja põhjustaks seeläbi õiguskindlusetust.
- (24) Lihtsustamise huvides on asjakohane siduda avamis- ja hindamiskomisjonidele esitatavad nõuded eelarvevahendite käsutaja tehtava riskianalüüsi tasemega.
- (25) Taotlejatele ja pakkujatele hankemenetluse tulemustest teatamise ajal on asjakohane neid teavitada otsuse tegemise alustest ja saata neile üksikasjalik selgitus, mis põhineb hindamisaruande sisul.
- (26) Ehitustööde, tarnete ja keerukate teenuste korral tuleks ette näha võimalus nõuda lepingulisi tagatisi, et tagada oluliste lepingujärgsete kohustuste järgimine vastavalt kõnealuste sektorite tavadele lepingu nõuetekohaseks täitmiseks kogu selle kehtivuse jooksul. Samuti on vaja näha ette lepingulise vastutuse perioodi hõlmav lisatagatis kooskõlas kõnealuste sektorite tavadega.
- (27) Teatavatel haldusüksustel peaks olema hulgihangete või tsentraliseeritud hangete korral võimalik tegutseda kesksete hankijatena.
- (28) Teadete tõlkimise süsteemi kohandamiseks tuleb edasi lükata teadete saatmise ja Euroopa Liidu Teatajas avaldamise vahelist ajavahemikku käsitleva muudatuse kohaldamist.
- (29) Tuleb edasi lükata selle sätte kohaldamist, mis käsitleb komisjoni automatiseeritud infosüsteemis (eeskirjade eiramise juhtumite haldamise süsteem) sisalduva eeskirjade eiramisest ja pettusest teavitamisega seonduva teabe kättesaadavust varajase avastamise ja kõrvalejätmise süsteemi andmebaasis, kuni andmebaas saab sellist teavet vastu võtta.
- (30) Käesolev määrus peaks jõustuma järgmisel päeval pärast selle avaldamist Euroopa Liidu Teatajas, tagamaks, et seda on võimalik kohaldada alates eelarveaasta algusest,

ON VASTU VÖTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Delegeeritud määrust (EL) nr 1268/2012 muudetakse järgmiselt.

- 1) Artiklis 32 asendatakse lõike 1 esimese lõigu sissejuhatav lause järgmisega:

„Teod, mis tõenäoliselt on tehtud huvide konflikti tõttu finantsmääruse artikli 57 lõike 2 tähenduses, võivad muu hulgas olla mõnes järgmises vormis, ilma et see piiraks nende käsitamist finantsmääruse artikli 106 lõike 1 punkti d kohase ebaseadusliku tegevusena:”.

- 2) Artikli 40 pealkiri asendatakse järgmisega:

„Artikkel 40

Üksustele ja isikutele eelarve täitmisega seotud ülesannete delegeerimise lepingu sisu

(finantsmääruse artikli 60 lõige 3 ja artikli 61 lõige 3)”

- 3) Artikli 40 punkt f asendatakse järgmisega:

„f) eeskirjad, mis võimaldavad üksusel või isikul jätta ettevõtjad, kes on mõnes finantsmääruse artikli 106 lõike 1 punktides d ja f ning artikli 107 punktis b nimetatud olukorras, hankemenetlusest, toetuste andmise menetlusest või auhinna andmise menetlusest kõrvale või jätta nendega hankeleping sõlmimata või neile toetus või auhind andmata, ja eeskirjad, mis võimaldavad üksusel või isikul määrata kõnealustele ettevõtjatele rahalise karistuse;”.

- 4) Artikli 40 punkti h alapunkt i asendatakse järgmisega:

„h) kord, millega nähakse ette, et

- i) volitatud üksus on kohustatud teatama komisjonile viivitamata finantsmääruse artikli 106 lõike 1 punktides d ja f osutatud pettusest või eeskirjade eiramisest, mis on ilmnunud liidu vahendite haldamisel, ja võetud meetmetest;”.

- 5) Artiklile 40 lisatakse järgmised lõigud:

„Esimese lõigu punktis f leitakse finantsmääruse artikli 106 lõike 5 kohaldamisel, et kolmas riik on jätnud tegutsemata muu hulgas juhul, kui tema siseriiklikud õigusaktid ei võimalda jätta ettevõtjat kõrvale kõigist ELi rahastatavatest toetuse andmise menetlustest finantsmääruse artikli 106 tähenduses. Delegeerimislepingutes täpsustatakse juhud, kui leitakse, et kolmas riik on jätnud tegutsemata.

Esimese lõigu punkti h alapunkti i kohaldamisel täpsustatakse selle korra kohaselt kolmandate riikide ja rahvusvaheliste organisatsioonide puhul juhud, kui kolmas riik ja rahvusvaheline organisatsioon väldivad, tuvastavad ja kõrvaldavad eeskirjade eiramisi ja pettusi ja teatavad neist kooskõlas finantsmääruse artikli 60 lõikega 3.”

6) Artikkel 43 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 43

Koostöös rahvusvaheliste organisatsioonidega toimuva kaudse eelarve täitmise erisätted

(finantsmääruse artikli 58 lõike 1 punkti c alapunkt ii ja artikkel 188)

1. Finantsmääruse artikli 58 lõike 1 punkti c alapunktis ii osutatud rahvusvahelised organisatsioonid on rahvusvahelised avalik-õiguslikud organisatsioonid, mis on loodud rahvusvahelise kokkuleppe alusel, ja nende organisatsioonide asutatud spetsialiseeritud asutused.

Esimeses lõigus osutatud lepingud esitatakse artiklis 39 osutatud eelhindamise eest vastutavale eelarvevahendite käsutajale enne seda, kui komisjon delegeerib eelarve täitmisega seotud ülesanded.

2. Järgmisi organisatsioone käsitatakse rahvusvaheliste organisatsioonidena:

a) Rahvusvaheline Punase Risti Komitee;

b) Punase Risti ja Punase Poolkuu Ühingute Rahvusvaheline Föderatsioon.

3. Komisjon võib võtta vastu nõuetekohaselt põhjendatud otsuse käsitada mittetulundusühendust rahvusvahelise organisatsioonina, tingimusel et ta vastab järgmistele kriteeriumitele:

a) ta on juriidiline isik ja tema juhtimisorganid on sõltumatud;

b) ta on asutatud eesmärgiga täita konkreetseid ülesandeid, mis teenivad üldisi rahvusvahelisi huve;

c) vähemalt kuus liikmesriiki on mittetulundusühenduse liikmed;

d) ta pakub piisavaid finantstagatisi;

e) ta tegutseb alalise struktuuri alusel ja kooskõlas süsteemide, eeskirjade ja menetlustega, mida on võimalik hinnata kooskõlas finantsmääruse artikli 61 lõikega 1.

4. Kui komisjon täidab eelarvet kaudselt koostöös rahvusvaheliste organisatsioonidega, kohaldatakse asjaomaste rahvusvaheliste organisatsioonidega sõlmitud kontrollikokkuleppeid.”

7) Artikkel 53 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 53

Aruanne läbirääkimistega hankemenetluste kohta

(finantsmääruse artikkel 66)

Volitatud eelarvevahendite käsutajad registreerivad lepingud, mis on igal eelarveaastal sõlmitud käesoleva määruse artikli 134 lõike 1 punktides a–f ja artiklis 266 nimetatud läbirääkimistega hankemenetluste teel. Kui läbirääkimistega hankemenetluste osakaal sama volitatud eelarvevahendite käsutaja sõlmitud hankelepingute arvus on varasemate aastatega võrreldes tunduvalt suurenenud või kui see osakaal on selgelt suurem kui institutsiooni registreeritud keskmine, teatab vastutav eelarvevahendite käsutaja sellest institutsioonile aruandes, milles ta esitab ka mis tahes meetmed, mis on võetud selle suundumuse ümberpööramiseks. Iga institutsioon saadab aruande läbirääkimistega hankemenetluste kohta Euroopa Parlamendile ja nõukogule. Komisjoni asjaomane aruanne lisatakse finantsmääruse artikli 66 lõikes 9 nimetatud iga-aastase tegevusaruande kokkuvõttele.”

8) Esimese osa V jaotise pealkiri asendatakse järgmisega:

„V JAOTIS

AVALIKUD HANKED JA KONTESSIOONID”.

9) Esimese osa V jaotise 1. peatükis asendatakse 1., 2. ja 3. jagu järgmisega:

„1. jagu

Reguleerimisala ja lepingute sõlmimise põhimõtted

Artikkel 121

Reguleerimisala ja mõisted

(finantsmääruse artikli 101 lõige 2)

1. Kinnisvaralepingud hõlmavad maa, olemasolevate hoonete või muu kinnisvara ostmist, pikaajalist üüri, kasutusvaldust, liisimist, üürimist või järelmaksuga ostmist koos väljaostuvõimalusega või ilma selleta.

2. Tarnelepingud hõlmavad toodete ostmist, liisimist, üürimist või järelmaksuga ostmist koos väljaostuvõimalusega või ilma selleta. Tarneleping võib kaasneva tööna hõlmata ka kohaletoomis- ja paigaldustöid.

3. Ehitustöölepingud hõlmavad ehitustöö tegemist või ehitustöö tegemist koos projekteerimisega või ehitustööd, mis on seotud mõne Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/24/EL⁽¹⁾* II lisas nimetatud tööga, või ehitustöö tegemine mis tahes vahenditega vastavalt ehitise liigile või projektile otsustavat mõju avaldava hankija esitatud nõuetele.

Ehitustöö all mõistetakse üld- või tsiviilehitustööde tulemusi tervikuna, mis on iseenesest piisavad, et täita mõnda majanduslikku või tehnilist funktsiooni.

4. Teenuslepingud hõlmavad kõiki tarnelepingute, ehitustöölepingute ja kinnisvaralepingutega hõlmamata lepinguid, mis käsitlevad intellektuaalse omandiga seonduvaid või muid teenuseid.

5. Selliste segalepingute korral, mille esemeks on tarned ja teenused, määratakse põhiese kindlaks vastavate tarnete ja teenuste maksumuse võrdlemise teel.

Leping, mis hõlmab üht hanke (ehitustööd, tarned, teenused) ja kontsessiooni liiki (ehitustööd, teenused), sõlmitakse kooskõlas sätetega, mida kohaldatakse avaliku hanke lepingu suhtes.

6. Avalike hangete kontekstis kasutatakse mis tahes viidete tegemiseks nomenklatuuridele ühtset riigihangete klassifikaatorit (CPV), nagu see on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 2195/2002⁽²⁾*.

7. Hankija ei tohi nõuda, et pakkumuse või hankemenetluses osalemise taotluse esitamiseks peaks ettevõtjate rühm vastama teatavale kindlale õiguslikule vormile, kuid valitud ettevõtjate rühmalt võidakse nõuda, et ta valiks kindlaksmääratud õigusliku vormi pärast temaga lepingu sõlmimist, kui selline muutus on vajalik lepingu nõuetekohaseks täitmiseks.

8. Igasugune teabevahetus töövõtjatega, sealhulgas lepingute sõlmimine ja neis mis tahes muudatuste tegemine, võib toimuda hankija loodud elektrooniliste teabevahetussüsteemide kaudu.

9. Elektroonilised teabevahetussüsteemid peavad vastama järgmistele nõuetele:

a) süsteemile ja selle kaudu edastatavatele dokumentidele võib olla ligipääs ainult volitatud isikutel;

b) dokumendi võivad elektrooniliselt allkirjastada ja süsteemi kaudu edastada ainult volitatud isikud;

- c) volitatud isikud peavad olema ettenähtud viisil süsteemi kaudu tuvastatud;
- d) elektroonilise toimingu kellaag ja kuupäev peab olema täpselt kindlaks määratud;
- e) säilitama peab dokumentide terviklikkuse;
- f) säilitama peab dokumentide kättesaadavuse;
- g) kui see on asjakohane, siis peab säilitama dokumentide konfidentsiaalsuse;
- h) tagatud peab olema isikuandmete kaitse kooskõlas määruse (EÜ) nr 45/2001 nõuetega.

10. Sellise süsteemi kaudu saadetud ja saadud andmete suhtes kehtib õiguslik eeldus, mille kohaselt andmed on terviklikud ning süsteemis näidatud kuupäev ja kellaag, millal andmed saadeti või saadi, on täpsed.

Dokumenti, mis on saadetud või millest on teavitatud sellise süsteemi kaudu, loetakse samaväärseks paber kandjal dokumendiga, see on vastuvõetav tõendina kohtumenetlustes, seda käsitatakse originaalina ja selle suhtes kehtib õiguslik eeldus, mille kohaselt see on autentne ja terviklik, tingimusel et see ei sisalda dünaamilisi elemente, mis võivad seda automaatselt muuta.

Lõike 9 punktis b osutatud elektroonilistel allkirjadel on käsitsi kirjutatud allkirjadega samaväärne õiguslik toime.

Artikkel 122

Raamlepingud ja erilepingud

(finantsmääruse artikli 101 lõige 2)

1. Raamlepingu kehtivusaeg võib olla kuni neli aastat, välja arvatud erandjuhtudel, kui see on eelkõige raamlepingu eseme tõttu õigustatud.

Raamlepingutel põhinevad erilepingud sõlmitakse vastavalt raamlepingu tingimustel.

Erilepingute sõlmimisel ei või pooled teha raamlepingus sätestatud tingimustesse olulisi muudatusi.

2. Kui raamleping sõlmitakse üheainsa ettevõtjaga, sõlmitakse erilepingud raamlepingus sätestatud tingimuste piires.

Nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel võib hankija konsulteerida kirjalikult töövõtjaga, nõudes, et töövõtja vajaduse korral oma pakkumust täiendaks.

3. Kui raamleping sõlmitakse mitme ettevõtjaga („mitme pakkujaga raamleping“), võib seda teha eraldi lepingute vormis, mis sõlmitakse iga töövõtjaga ühesugustel tingimustel.

Mitme ettevõtjaga sõlmitud raamlepingutel põhinevaid erilepinguid rakendatakse ühel viisil järgmistest:

- a) järgides raamlepingu tingimusi: ilma hankemenetlust uuesti alustamata, kui raamlepingus on sätestatud kõik tingimused, mis reguleerivad asjaomaste ehitustööde, tarnete või teenuste teostamist või osutamist, ja objektiivsed tingimused selle kindlaksmääramiseks, milline töövõtja peab neid teostama või osutama;

- b) kui kõik tingimused, mis reguleerivad asjaomaste ehitustööde, tarnete või teenuste teostamist või osutamist, ei ole raamlepingus sätestatud: töövõtjatega alustatakse hankemenetlust uuesti kooskõlas lõikega 4 järgmistel tingimustel:
- i) samade või vajaduse korral täpsemalt sõnastatud tingimuste alusel;
  - ii) kui see on asjakohane, siis raamlepinguga seotud hankedokumentides osutatud muude tingimuste alusel;
- c) osaliselt ilma hankemenetlust uuesti alustamata kooskõlas punktiga a ja osaliselt töövõtjatega hankemenetlust uuesti alustades kooskõlas punktiga b, kui hankija on sellise võimaluse raamlepinguga seotud hankedokumentides ette näinud.

Teise lõigu punktis c osutatud hankedokumentides tuleb samuti kindlaks määrata, millistel tingimustel alustatakse uut hankemenetlust.

4. Mitme pakkujaga raamleping koos hankemenetluse uuesti alustamisega tuleb sõlmida vähemalt kolme ettevõtjaga, tingimusel et on olemas piisav arv vastuvõetavaid pakkumusi vastavalt artikli 158 lõikes 4 osutatule.

Kui erileping sõlmitakse, alustades töövõtjatega uut hankemenetlust, konsulteerib hankija nendega kirjalikult ja määrab kindlaks tähtaja, mis on eripakkumuste esitamiseks piisavalt pikk. Eripakkumused esitatakse kirjalikult. Hankija sõlmib iga erilepingu selle pakkujaga, kes on raamlepinguga seotud hankedokumentides sätestatud hindamiskriteeriumite alusel teinud majanduslikult soodsaima eripakkumuse.

5. Hindade ja tehnoloogia kiire arenguga sektorites sisaldavad raamlepingud, millega ei ole ette nähtud, et hankemenetlust alustatakse uuesti, klauslit kas vahehindamise või võrdlusanalüüsi kohta. Kui algselt kehtestatud tingimused ei ole pärast vahehindamist hindade ja tehnoloogia arengu tõttu enam asjakohased, ei või hankija asjaomast raamlepingut kasutada ja võtab vajalikud meetmed selle lõpetamiseks.

6. Raamlepingutel põhinevate erilepingute suhtes võetakse eelnevalt eelarveline kulukohustus.

2. jagu

Avalikustamine

Artikkel 123

Selliste hankemenetluste avalikustamine, mille maksumus on võrdne finantsmääruse artikli 118 lõikes 1 sätestatud piirmääradega või nendest suurem, ja direktiivi 2014/24/EL reguleerimisalasse kuuluvate lepingute avalikustamine

(finantsmääruse artikli 103 lõige 1)

1. Hankemenetluse läbipaistvuse tagamiseks sisaldavad *Euroopa Liidu Teatajas* avaldatavad teated kogu teavet, mis on sätestatud direktiivis 2014/24/EL osutatud asjaomastes tüüpvormides.

2. Hankija võib teha teatavaks, milliseid hankeid ta on eelarveaastaks kavandanud, avaldades eelteate. Eelteade hõlmab kuni 12kuulist ajavahemikku alates teate väljaannete talitusele saatmise kuupäevast.

Hankija võib avaldada eelteate kas *Euroopa Liidu Teatajas* või hankija profiilis. Viimasel juhul avaldatakse *Euroopa Liidu Teatajas* teade hankija profiilis avaldatud eelteate kohta.

3. Hanketeadet kasutatakse selleks, et alustada hankemenetlust, mille hinnanguline maksumus on võrdne finantsmääruse artikli 118 lõikes 1 sätestatud piirmääradega või nendest suurem, välja arvatud käesoleva määruse artiklis 134 sätestatud menetluse korral.

4. Hankija saadab väljaannete talitusele hankemenetluse tulemusi sisaldava hankelepingu sõlmimise teate 30 päeva jooksul pärast sellise lepingu või raamlepingu allkirjutamist, mille maksumus on võrdne finantsmääruse artikli 118 lõikes 1 sätestatud piirmääradega või nendest suurem

Teated dünaamilisel hankesüsteemil põhinevate lepingute kohta võib siiski rühmitada kvartalite kaupa. Sel juhul saadab hankija väljaannete talitusele teate hiljemalt 30 päeva jooksul pärast iga kvartali lõppu.

Raamlepingul põhinevate erilepingute puhul hankelepingu sõlmimise teadet ei avaldata.

5. Hankija avaldab hankelepingu sõlmimise teate järgmistel juhtudel:

- a) enne sellise lepingu või raamlepingu allkirjutamist, mille maksumus on võrdne finantsmääruse artikli 118 lõikes 1 sätestatud piirmääradega või nendest suurem ja mis sõlmitakse käesoleva määruse artikli 134 lõike 1 punktis b sätestatud menetluse kohaselt;
- b) pärast sellise lepingu või raamlepingu allkirjutamist, mille maksumus on võrdne finantsmääruse artikli 118 lõikes 1 sätestatud piirmääradega või nendest suurem, kaasa arvatud lepingud, mis sõlmitakse käesoleva määruse artikli 134 lõike 1 punktides a ja c–f sätestatud menetluste kohaselt.

6. Hankija avaldab finantsmääruse artikli 114a lõike 3 punktides a ja b sätestatud juhtudel *Euroopa Liidu Teatajas* teate lepingu kehtivuse ajal lepingus tehtavate muudatuste kohta, kui muudatuste maksumus on võrdne finantsmääruse artikli 118 lõikes 1 kindlaks määratud piirmääradega või nendest suurem.

7. Institutsioonidevahelise hankemenetluse korral vastutab kohaldatavate avalikustamismeetmete eest hankemenetluse eest vastutav hankija.

Artikkel 124

Selliste hankemenetluste avalikustamine, mille maksumus jääb allapoole finantsmääruse artikli 118 lõikes 1 sätestatud piirmäärasid, ja direktiivi 2014/24/EL reguleerimisalast välja jäävate hankemenetluste avalikustamine

(finantsmääruse artikli 103 lõige 2)

1. Hankemenetlused, mille hinnanguline maksumus jääb allapoole finantsmääruse artikli 118 lõikes 1 sätestatud piirmäärasid, avalikustatakse asjakohasel viisil. Selline avalikustamine hõlmab asjakohast eelnevat internetis avaldamist või hanketeadet või kooskõlas käesoleva määruse artiklis 136 sätestatud menetlusega sõlmitud lepingute puhul osalemiskutse avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*. Kõnealust kohustust ei kohaldata käesoleva määruse artiklis 134 sätestatud menetluse suhtes ja käesoleva määruse artikli 137 lõike 2 kohaste väga madala maksumusega läbirääkimistega hankemenetluste suhtes.

2. Käesoleva määruse artikli 134 punktide g ja i kohaselt sõlmitud lepingute korral saadab hankija Euroopa Parlamendile ja nõukogule hiljemalt järgneva eelarveaasta 30. juuniks lepingute loetelu. Komisjoni asjaomane loetelu lisatakse finantsmääruse artikli 66 lõikes 9 nimetatud iga-aastaste tegevusaruannete kokkuvõttele.

3. Teave lepingute sõlmimise kohta sisaldab töövõtja nime, eraldatud vahendite summat ja lepingu eset ning otselepingute ja erilepingute korral peab teave olema kooskõlas artikli 21 lõikega 3.

Hankija avaldab oma veebisaidil hiljemalt järgneva eelarveaasta 30. juuniks järgmiste lepingute loetelu:

- a) lepingud, mille maksumus jääb allapoole finantsmääruse artikli 118 lõikes 1 sätestatud piirmäärasid;
- b) lepingud, mis on sõlmitud kooskõlas käesoleva määruse artikli 134 punktidega h ja j–m;

- c) finantsmääruse artikli 114a lõike 3 punktis c sätestatud lepingute muudatused;
- d) finantsmääruse artikli 114a lõike 3 punktides a ja b sätestatud lepingute muudatused, kui muudatuse väärtus jääb allapoole finantsmääruse artikli 118 lõikes 1 sätestatud piirmäärasid;
- e) raamlepingul põhinevad erilepingud.

Teise lõigu punkti e kohaldamisel võib sama eseme kohta avaldatud teavet töövõtjate kaupa koondada.

4. Institutsioonidevaheliste raamlepingute korral vastutab iga hankija oma erilepingute ja nende muudatuste avaldamise eest vastavalt lõikes 3 sätestatud tingimustele.

Artikkel 125

Teadete avaldamine

(finantsmääruse artikli 103 lõige 1)

1. Hankija koostab artiklites 123 ja 124 osutatud teated ja edastab need elektrooniliselt väljaannete talitusele.
2. Väljaannete talitus avaldab artiklites 123 ja 124 osutud teated *Euroopa Liidu Teatajas* hiljemalt:
  - a) seitse päeva pärast teadete saatmist, kui hankija kasutab artikli 123 lõikes 1 osutatud tüüpvormide täitmiseks elektroonilist süsteemi ja piirab vaba teksti 500 sõnaga;
  - b) 12 päeva pärast teadete saatmist kõigil muudel juhtudel.
3. Hankija peab suutma väljasaatmise kuupäeva tõendada.

Artikkel 126

Muud avalikustamise viisid

(finantsmääruse artikli 103 lõige 2)

Lisaks artiklites 123 ja 124 sätestatud avalikustamisele võib hankemenetlusi avalikustada ka mis tahes muul viisil, eelkõige elektrooniliselt. Sellise avalikustamise korral esitatakse alati viide *Euroopa Liidu Teatajas* avaldatud teatele, kui teade on avaldatud, sealjuures ei tohi hankemenetlusi muul viisil avalikustada enne teate avaldamist ELTs, sest vaid see teade on autentne.

Selline avalikustamine ei või mingil viisil põhjustada taotlejate või pakkujate diskrimineerimist, samuti ei või avalikustatud teave sisaldada muid üksikasju peale nende, mis sisalduvad hanketeates, kui teade on avaldatud.

3. jagu

Hankemenetlused

Artikkel 128

Taotlejate miinimumarv ja läbirääkimiste kord

(finantsmääruse artikli 104 lõige 4)

1. Piiratud hankemenetluse ning artikli 136 lõike 1 punktides a ja b ja artiklis 136a nimetatud menetluste korral on taotlejate miinimumarv viis.

2. Konkurentsipõhiste läbirääkimistega hankemenetluste, võistleva dialoogi, innovatsioonipartnerluse, artikli 134 lõike 1 punkti g kohase kohaliku turu uuringu ja artikli 137 lõike 1 kohaste madala maksumusega läbirääkimistega hankemenetluste korral on taotlejate miinimumarv kolm.
3. Käesoleva artikli lõikeid 1 ja 2 ei kohaldata järgmise suhtes:
  - a) artikli 137 lõike 2 kohased väga madala maksumusega läbirääkimistega hankemenetlused;
  - b) artikli 134 kohased väljakuulutamiseta läbirääkimistega hankemenetlused, välja arvatud artikli 134 lõike 1 punkti d kohased ideekonkursid ja artikli 134 lõike 1 punkti g kohane kohaliku turu uuring.
4. Kui valikukriteeriumitele vastavate taotlejate arv on lõigetes 1 ja 2 sätestatud miinimumarvust väiksem, võib hankija hankemenetlust jätkata, tehes hankemenetluses osalemise ettepaneku nõutava suutlikkuse tasemega taotlejatele. Hankija ei või kaasata menetlusse teisi ettevõtjaid, kes ei esitanud algselt hankemenetluses osalemise taotlust või kellele ta ei teinud algselt pakkumuse esitamise ettepanekut.
5. Läbirääkimiste ajal tagab hankija kõigi pakkujate võrdse kohtlemise.

Läbirääkimised võivad toimuda järjestikuste etappidena, et vähendada nende pakkumuste arvu, mille üle läbirääkimisi peetakse, kohaldades hankedokumentides esitatud hindamiskriteeriumeid. Hankija osutab hankedokumentides, kas ta kasutab seda võimalust.

6. Artikli 134 lõike 1 punktides d ja g ning artiklites 136a ja 137 sätestatud hankemenetluste korral teeb hankija pakkumuse esitamise ettepaneku vähemalt kõigile neile ettevõtjale, kes on avaldanud selle vastu huvi pärast artikli 124 lõike 1 kohast eelnevat avalikustamist vastavalt või pärast kohaliku turu uuringut või ideekonkurssi.

Artikkel 129

Innovatsioonipartnerlus

(finantsmääruse artikli 104 lõige 1)

1. Innovatsioonipartnerluse eesmärk on innovatiivsete toodete, teenuste või innovatiivsete ehitustööde väljatöötamine ning selle tulemusena saadud ehitustööde, tarnete või teenuste hilisem ostmine, tingimusel et need on hankija ja partnerite vahel kokku lepitud kvaliteedi ja maksimumhinnaga.

Innovatsioonipartnerlus ehitatakse üles järjestikuste etappidena, lähtudes teadusuuringute ja innovatsiooniprotsessi osadest, mis võivad hõlmata ehitustööde läbiviimist, toodete tootmist ja teenuste osutamist. Innovatsioonipartnerluse puhul tuleb seada vahe-eesmärgid, mida partnerid peavad täitma.

Nende vahe-eesmärkide alusel võib hankija teha pärast igat etappi otsuse lõpetada innovatsioonipartnerlus, või kui innovatsioonipartnerlus on loodud mitme partneriga, vähendada partnerite arvu individuaalsete lepingute lõpetamise teel, tingimusel et hankija on hankedokumentides ette näinud sellised võimalused ja nende kasutamise tingimused.

2. Enne innovatsioonipartnerluse loomist peab hankija konsulteerima turuosalistega, nagu on ette nähtud artikliga 137a, et teha kindlaks, et ehitustöö, tarne või teenus ei ole turul kättesaadav või turustamiseelses väljatöötamisjärgus.

Järgida tuleb finantsmääruse artikli 104 lõikes 4 ja käesoleva määruse artikli 128 lõikes 5 sätestatud läbirääkimiste korda.

Hankija määrab hankedokumentides kindlaks vajaduse selliste innovatiivsete ehitustööde, tarnete või teenuste järele, mida ei ole võimalik rahuldada turul juba olemasolevate ehitustööde, tarnete või teenuste ostmisega. Ta osutab, millistes kõnealuse kirjelduse osades määratakse kindlaks miinimumnõuded. Esitatud teave peab olema piisavalt täpne, et võimaldada ettevõtjatel kindlaks teha nõutava lahenduse olemus ja ulatus ning otsustada, kas esitada hankemenetluses osalemise taotlus.

Hankija võib teha otsuse luua innovatsioonipartnerlus ühe või mitme partneriga, kes tegelevad eraldi teadus- ja arendustegevusega.

Lepingud sõlmitakse ainult parima hinna ja kvaliteedi suhte alusel, nagu sätestatud finantsmääruse artikli 110 lõikes 4.

3. Hankija täpsustab hankedokumentides intellektuaalomandi õiguste suhtes kohaldatava korra.

Hankija ei avalda innovatsioonipartnerluse raames partneri pakutud lahendusi või tema poolt edastatud muud konfidentsiaalset teavet teistele partneritele ilma partneri nõusolekuta.

Hankija tagab, et partnerluse struktuur ning eelkõige selle eri etappide kestus ja maksumus peegeldavad kavandatava lahenduse uuenduslikkust ning turul seni kättesaamatu innovatiivse lahenduse väljatöötamiseks vajalike teadusuuringute ja innovatsioonitegevuse etappe. Hangitavate ehitustööde, tarnete ja teenuste hinnanguline maksumus ei või olla ebaproportsionaalne võrreldes nende väljaarendamiseks tehtavate investeeringutega.

Artikkel 130

Ideekonkurss

(finantsmääruse artikli 104 lõige 1)

1. Ideekonkursside suhtes kohaldatakse artiklis 123 sätestatud avalikustamise eeskirju ja ideekonkurssid võivad hõlmata ka auhindade andmist.

Kui ideekonkurssist saab osa võtta vaid piiratud arv taotlejaid, kehtestab hankija selged ja mittediskrimineerivad valikukriteeriumid.

Nende taotlejate arv, kellele tehakse hankemenetluses osalemise ettepanek, peab olema piisav reaalse konkurentsi tagamiseks.

2. Ideekonkurssi žürii nimetab ametisse vastutav eelarvevahendite käsutaja. Žürii koosneb üksnes füüsilistest isikutest, kes on sõltumatud ideekonkurssil osalevatest taotlejatest. Kui ideekonkurssil osalemiseks on nõutav teatav kutsekvalifikatsioon, peab vähemalt ühel kolmandikul ideekonkurssi žürii liikmetest olema sama või samaväärne kvalifikatsioon.

Ideekonkurssi žürii on oma arvamustes sõltumatu. Ta võtab oma arvamuse vastu taotlejate poolt talle anonüümselt esitatud projektide põhjal ja üksnes ideekonkurssi kutses esitatud kriteeriumitest lähtudes.

3. Ideekonkurssi žürii ettepanekud, mis põhinevad iga projekti eelistel, projektide järjestus ja selgitused esitatakse protokollis, millele kirjutavad alla žürii liikmed.

Taotlejad jäävad anonüümseks, kuni ideekonkurssi žürii on esitanud oma arvamuse.

Ideekonkurssi žürii võib paluda taotlejatel vastata projekti selgitamiseks küsimustele, mis on kantud protokollis. Sellest tuleneva dialoogi kohta koostatakse täielik protokoll.

4. Hankija teeb seejärel otsuse lepingu sõlmimise kohta, milles ta esitab valitud taotleja nime ja aadressi ning valiku põhjused viidetega ideekonkursi kutses esitatud kriteeriumitele, eriti juhul, kui tema valik läheb lahku ideekonkursi žürii arvamuses esitatud ettepanekutest.

Artikkel 131

Dünaamiline hankesüsteem

(finantsmääruse artikli 104 lõige 6)

1. Dünaamiline hankesüsteem on täielikult elektrooniline protsess üldkasutatavate hangete korraldamiseks; see on kogu oma kehtivusaja vältel avatud kõikidele ettevõtjatele, kes vastavad valikukriteeriumitele. Selle võib jagada ehitustööde, tarnete või teenuste kategooriateks, mis määratakse objektiivselt kindlaks asjaomase kategooria raames läbiviidava hanke omaduste alusel. Sellisel juhul tuleb valikukriteeriumid kindlaks määrata iga kategooria jaoks.

2. Hankija täpsustab hankedokumentides kavandatavate hangete laadi ja hinnangulise koguse ning esitab kogu vajaliku teabe hankesüsteemi, kasutatavate elektrooniliste seadmete ning veebiühenduse tehnilise korralduse ja näitajate kohta.

3. Hankija annab kogu dünaamilise hankesüsteemi kehtivusaja vältel igale ettevõtjale võimaluse esitada taotlus süsteemis osalemiseks. Hankija hindab sellist taotlust 10 tööpäeva jooksul alates taotluse saamisest. Põhjendatud juhtudel võib nimetatud tähtaega pikendada 15 tööpäevani. Hankija võib siiski hindamisperioodi pikendada, tingimusel et vahepeal ei tehta ühtegi pakkumuse esitamise ettepanekut.

Hankija teatab taotlejale võimalikult kiiresti tema vastuvõtmisest või mittevastuvõtmisest dünaamilisse hankesüsteemi.

4. Seejärel teeb hankija kõigile süsteemi asjaomasesse kategooriasse vastu võetud taotlejatele ettepaneku esitada mõistliku aja jooksul pakkumus. Hankija sõlmib lepingu sellise pakkujaga, kes tegi hanketeates sätestatud hindamiskriteeriumite alusel majanduslikult soodsaima pakkumuse. Kõnealuseid kriteeriumeid võib vajaduse korral pakkumuse esitamise ettepanekus täpsustada.

5. Hankija täpsustab hanketeates dünaamilise hankesüsteemi kehtivusaja.

Dünaamilise hankesüsteemi kehtivusaeg ei või olla pikem kui neli aastat, välja arvatud nõuetekohaselt põhjendatud erandjuhtudel.

Hankija ei või kasutada seda süsteemi konkurentsi vältimiseks, piiramiseks või moonutamiseks.

Artikkel 132

Võistlev dialoog

(finantsmääruse artikli 104 lõige 1)

1. Hankija esitab hanketeates või kirjeldavas dokumendis oma vajadused ja nõuded, hindamiskriteeriumid ja soovitusliku ajakava.

Ta sõlmib lepingu pakkujaga, kelle pakkumuse hinna ja kvaliteedi suhe on parim.

2. Hankija alustab dialoogi taotlejatega, kes vastavad valikukriteeriumitele, et teha kindlaks ja täpsustada vahendid, mis on tema vajaduste rahuldamiseks kõige asjakohasemad. Ta võib dialoogi ajal arutada valitud taotlejatega kõiki hanke aspekte, kuid ei tohi muuta lõike 1 vajadusi ja nõudeid ega hindamiskriteeriume.

Dialoogi käigus tagab hankija kõikide pakkujate võrdse kohtlemise ega avalda pakkuja pakutud lahendusi või muud tema poolt edastatud konfidentsiaalset teavet ilma pakkuja nõusolekuta konfidentsiaalsusest loobumise kohta.

Võistlev dialoog võib toimuda järjestikuste etappidena, et vähendada arutatavate lahenduste arvu, kohaldades teatavaks tehtud hindamiskriteeriumeid, kui selline võimalus on hanketeates või kirjeldavas dokumendis ette nähtud.

3. Hankija jätkab dialoogi, kuni ta on kindlaks määranud oma vajadustele vastava(d) lahenduse(d).

Pärast ülejäänud pakkujate teavitamist dialoogi lõpetamisest teeb hankija igale pakkujale ettepaneku esitada oma lõplik pakkumus dialoogi käigus esitatud ja täpsustatud lahenduse või lahenduste põhjal. Need pakkumused sisaldavad kõiki nõutavaid ja projekti elluviimiseks vajalikke elemente.

Hankija nõudmisel võib neid lõplikke pakkumusi selgitada, piiritleda ja optimeerida, tingimusel et sellega ei kaasne olulisi muudatusi pakkumuses või hankedokumentides.

Hankija võib parima hinna ja kvaliteedi suhtega pakkumuse esitanud pakkujaga läbi rääkida, et kinnitada pakkumuses sisalduvaid kohustusi, tingimusel et see ei muuda pakkumuse peamisi aspekte ning sellega ei kaasne konkurentsi moonutamise või diskrimineerimise ohtu.

4. Hankija võib ette näha maksete tegemise valitud taotlejatele, kes osalevad dialoogis.

Artikkel 133

Institutsioonidevahelised hanked

(finantsmääruse artikli 104a lõige 1)

Institutsioonidevahelise hanke korral haldab hankemenetlust ja selle tulemusel sõlmitavat otse- või raamlepingut üks hankija, kes tegutseb enda ja teiste asjaomaste hankijate nimel.

Hanketeates tuleb ära märkida finantsmääruse artikli 104a lõikes 1 osutatud hankijad, kes osalevad hankemenetluses, hanke eest vastutav institutsioon ja kõikide nende hankijate sõlmitavate lepingute kogumaht.

Artikkel 134

Väljakuulutamiseta läbirääkimistega hankemenetluse kasutamine

(finantsmääruse artikli 104 lõige 5)

1. Kui hankija kasutab väljakuulutamiseta läbirääkimistega hankemenetlust, peab ta järgima finantsmääruse artikli 104 lõikes 4 ja käesoleva määruse artikli 128 lõikes 5 sätestatud läbirääkimiste korda.

Olenemata lepingu hinnangulisest maksumusest võib hankija kasutada läbirääkimistega hankemenetlust järgmistel juhtudel:

- a) kui avatud hankemenetluse või piiratud hankemenetluse käigus ei ole pärast kõnealuse hankemenetluse lõpetamist saadud ühtegi pakkumust või hankemenetluses osalemise taotlust või ühtegi lõike 2 kohast sobivat pakkumust või sobivat hankemenetluses osalemise taotlust, tingimusel et algseid hankedokumente ei ole oluliselt muudetud;

- b) kui ehitustöid, tarneid või teenuseid saab teostada või osutada vaid üks ettevõtja lõikes 3 sätestatud tingimuste alusel ja ühel järgmistest põhjustest:
- i) hanke eesmärk on unikaalse kunstiteose või kunstilise esituse loomine või omandamine;
  - ii) tehnilistel põhjustel konkurents puudub;
  - iii) tagada tuleb ainuõiguste, kaasa arvatud intellektuaalomandi õiguste kaitse;
- c) niivõrd kui see on rangelt vajalik, kui ettenägematute sündmuste tagajärjel tekkinud äärmiselt kiireloomulise olukorra tõttu ei ole võimalik kinni pidada artiklites 152, 154 ja 275 sätestatud tähtaegadest ja kui selline kiireloomuline olukord on tekkinud hankijast sõltumatult;
- d) kui teenusleping sõlmitakse ideekonkursi tulemusel ning see tuleb sõlmida võitjaga või ühega võitjatest; viimasel juhul tuleb läbirääkimistel osalemise ettepanek teha kõigile võitjatele;
- e) uute teenuste või ehitustööde puhul, mis seisnevad sellele ettevõtjale usaldatud samalaadsete teenuste või ehitustööde kordamises, kellega sama hankija on algsel lepingu sõlminud, kui kõnealused teenused või ehitustööd vastavad põhiprojektile, mille elluviimiseks sõlmiti pärast hanketeate avaldamist algne leping, kui lõikes 4 sätestatud tingimustest ei tulene teisiti;
- f) tarnelepingute puhul:
- i) täiendavate tarnete puhul, mis on mõeldud tarnete või seadmete osaliseks asendamiseks või varasemate tarnete või olemasolevate seadmete täiendamiseks, kui tarnija vahetamine sunniks hankijat hankima teistsuguste tehniliste omadustega tarneid, mis tooks kaasa ühildamatuse või ebaproportsionaalsed tehnilised raskused kasutamisel ja hooldamisel; kui institutsioonid sõlmivad lepinguid nende endi arvel, ei või selliste lepingute kestus ületada kolme aastat;
  - ii) kui tooted on valmistatud üksnes teadusuuringute, katsete, õppe- või arendustegevuse eesmärgil; sellised lepingud ei tohi siiski hõlmata masstoodangu tootmist ärilise tasuvuse väljaselgitamiseks või teadus- ja arendustegevuse kulude katmiseks;
  - iii) kaubabörsil noteeritud ja sealt ostetud toodetest koosnevate tarnete puhul;
  - iv) tarnete puhul, mis ostetakse erakordselt soodsatel tingimustel kas ettevõtjalt, kes on oma äritegevust lõpetamas, või maksejõuetusmenetlust teostavatelt likvideerijatelt, võlausaldajatega sõlmitud kokkuleppe või muu samalaadse siseriiklike õigusnormide kohase menetluse alusel;
- g) kinnisvaralepingute puhul pärast kohaliku turu uuringu tegemist;
- h) lepingute puhul, mis hõlmavad üht järgnevast:
- i) seaduslik esindamine vahekohtu-, lepitus- või kohtumenetlustes nõukogu direktiivi 77/249/EMÜ (*) artiklis 1 määratletud juristi poolt;
  - ii) õigusnõustamine eespool osutatud menetluste ettevalmistamisel või juhul, kui on konkreetsed märgid selle kohta, et suure tõenäosusega hakatakse asja, millega õigusnõustamine seondub, sellistes menetlustes arutama, tingimusel et õigusnõu annab direktiivi 77/249/EMÜ artiklis 1 määratletud jurist;
  - iii) vahekohtu- ja lepitamisteenused;
  - iv) notarite osutatavad dokumentide tõendamise ja autentimise teenused;

- i) lepingute puhul, mis on kuulutatud salajaseks või mille täitmisega peavad kaasnema julgeolekualased erimeetmed vastavalt kehtivatele haldusnormidele või kui liidu oluliste huvide kaitse seda nõuab, tingimusel et asjaomaseid olulisi huve ei saa kaitsta muude meetmetega; kõnealused meetmed võivad hõlmata nõuet kaitsta konfidentsiaalset teavet, mille hankija on hankemenetluses kättesaadavaks teinud;
- j) finantsteenuste puhul, mis on seotud väärtpaberite või muude finantsinstrumentide emiteerimise, müügi, ostu või võõrandamisega Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2004/39/EÜ (*) tähenduses, keskpanga teenuste ning Euroopa Finantsstabiilsuse Fondi ja Euroopa stabiilsusmehhanismiga seotud toimingute puhul;
- k) laenude puhul, mis on või ei ole seotud väärtpaberite või muude finantsinstrumentide emiteerimise, müügi, ostu või võõrandamisega;
- l) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2002/21/EÜ (**) määratletud üldkasutatavate sidevõrkude ja elektrooniliste sideteenuste ostmise puhul;
- m) rahvusvahelise organisatsiooni osutatud teenuste puhul, kui asjaomane organisatsioon ei saa oma põhikirja või asutamisdokumendi kohaselt osaleda konkurentsipõhistes hankemenetlustes

2. Pakkumust ei loeta sobivaks, kui see ei ole seotud lepingu esemega ning hankemenetluses osalemise taotlus loetakse sobimatuks, kui ettevõtja on mõnes finantsmääruse artikli 106 lõike 1 kohases menetlusest kõrvalejätmist põhjustavas olukorras või ei täida valikukriteeriumeid.

3. Lõike 1 punkti b alapunktides ii ja iii sätestatud erandeid kohaldatakse ainult juhul, kui puudub mõistlik alternatiiv ning konkurentsi puudumine ei tulene hankekriteeriumite kunstlikust kitsendamisest hanke määramisel.

4. Lõike 1 punktis e osutatud juhtudel määratakse põhiprojektis kindlaks võimalike uute teenuste või ehitustööde ulatus ja tingimused, mille alusel vastavad lepingud sõlmitakse. Niipea kui põhiprojekti kohta on hankemenetlus välja kuulutatud, avaldatakse teave läbirääkimistega hankemenetluse võimaliku kasutamise kohta ning välistegevuse valdkonnas võetakse finantsmääruse artikli 118 lõikes 1 või käesoleva määruse artikli 265 lõike 1 punktis a, artikli 267 lõike 1 punktis a või artikli 269 lõike 1 punktis a nimetatud piirmäärade kohaldamisel arvesse täiendavate teenuste või ehitustööde hinnangulist kogumaksumust. Kui institutsioonid sõlmivad lepinguid nende endi arvel, võib asjaomast menetlust kasutada ainult algse lepingu täitmise ajal ja kolme aasta jooksul alates lepingu allakirjutamisest.

Artikkel 135

Konkurentsipõhiste läbirääkimistega hankemenetluste või võistleva dialoogi kasutamine

(finantsmääruse artikli 104 lõige 5)

1. Kui hankija kasutab konkurentsipõhist läbirääkimistega hankemenetlust või võistlevat dialoogi, järgib ta finantsmääruse artikli 104 lõikes 4 ja käesoleva määruse artikli 128 lõikes 5 sätestatud läbirääkimiste korda. Olenemata lepingu hinnangulisest maksumusest võib hankija nimetatud hankemenetlusi kasutada järgmistel juhtudel:

- a) kui pärast avatud või piiratud hankemenetluse lõpuleviimist selgub, et kõnealuste hankemenetluste tulemusena esitatud pakkumused on vastuolus eeskirjadega või ei ole lõigetes 2 või 3 kindlaks määratud kriteeriumite kohaselt vastuvõetavad, tingimusel et algseid hankedokumente ei ole oluliselt muudetud; hanketeate avaldamisest võib loobuda lõikes 4 sätestatud tingimustel;
- b) ehitustööde, tarnete või teenuste puhul, mis vastavad ühele või mitmele järgmistest kriteeriumitest:
  - i) hankija vajadusi ei saa rahuldada olemasolevate lahenduste kohandamisega;
  - ii) ehitustööd, tarned või teenused hõlmavad projekteerimist või innovatiivseid lahendusi;

- iii) lepingut ei saa sõlmida ilma eelnevate läbirääkimisteta lepingu olemuse, keerukuse või selle õiguslike või rahaliste asjaoludega seonduvate spetsiifiliste asjaolude tõttu või lepingu esemega seotud riskide tõttu;
  - iv) hankijal ei ole võimalik koostada tehnilist kirjeldust piisava täpsusega vastavalt standardile, nagu sätestatud artikli 139 lõikes 3;
- c) kontsessioonilepingute puhul;
  - d) direktiivi 2014/24/EL XIV lisas osutatud teenuslepingute puhul;
  - e) muude teadus- ja arendusteenuste puhul peale nende, mis on hõlmatud CPV koodidega 73000000-2–73120000-9, 73300000-5, 73420000-2 ja 73430000-5, välja arvatud juhul, kui nimetatud teenustest tuleneb kasu üksnes hankijale tema enda tegevuse läbiviimiseks või osutatud teenuse eest tasub täismahus hankija;
  - f) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2010/13/EL ⁽⁶⁾* määratletud audiovisuaalmeedia- või raadioringhäälingu teenuste osutamiseks mõeldud saatematerjalide omandamise, arendamise, tootmise ja kaastootmise teenuslepingute puhul ning saateaja ostu või saate pakkumise lepingute puhul.
2. Pakkumus loetakse eeskirjadega vastuolus olevaks järgmistel juhtudel:
- a) pakkumus ei vasta hankedokumentides kindlaks määratud miinimumnõuetele;
  - b) pakkumus ei vasta finantsmääruse artikli 111 lõikes 4 sätestatud pakkumuste esitamise korrale;
  - c) kui pakkuja lükatakse tagasi finantsmääruse artikli 107 lõike 1 punkti b või c alusel;
  - d) kui hankija tunnistab pakkumuse maksumuse põhjendamatult madalaks.
3. Pakkumust ei loeta vastuvõetavaks järgmistel juhtudel:
- a) kui pakkumuse hind ületab hankija maksimaalset eelarvet, mis on kindlaks määratud ja dokumenteeritud enne hankemenetluse alustamist;
  - b) kui pakkumus ei vasta hindamiskriteeriumitele kehtestatud minimaalsetele kvaliteedinõuetele.
4. Lõike 1 punktis a nimetatud juhtudel ei nõuta hankijalt hanketeate avaldamist, kui konkurentsipõhisesse läbirääkimistega hankemenetlusse kaasatakse kõik pakkujad, kes täidavad menetlusest kõrvalejätmise ja valikukriteeriumeid, välja arvatud pakkujad, kelle pakkumuse väärtus on tunnistatud põhjendamatult madalaks.

Artikkel 136

Osalemiskutsega hankemenetlus

(finantsmääruse artikli 104 lõige 5)

1. Lepingute puhul, mille maksumus jääb allapoole finantsmääruse artikli 118 lõikes 1 või käesoleva määruse artikli 265 lõike 1 punktis b osutatud piirmäära, ning ilma et see piiraks käesoleva määruse artiklite 134 ja 135 kohaldamist, võib hankija kasutada osalemiskutset ükskõik kummal järgmisel eesmärgil:
- a) et teha eelvalik taotlejatest, kellele tehakse ettepanek esitada pakkumus tulevaste piiratud hankemenetluste käigus;
  - b) et koostada loetelu huvitatud pakkujatest, kellele tehakse ettepanek esitada hankemenetluses osalemise taotlus või pakkumus.
2. Osalemiskutse alusel koostatud loetelu kehtib kuni neli aastat alates artikli 124 lõikes 1 nimetatud teate avaldamisest.

Esimeses lõigus nimetatud loetelu võib sisaldada alamloetelusid.

Huvitatud ettevõtja võib oma osalemissoovist teada anda igal ajal loetelu kehtivusaja jooksul, välja arvatud kehtivusaja viimase kolme kuu jooksul.

3. Lepingu sõlmimiseks teeb hankija kõigile asjaomasesse loetelusse või alamloetelusse kantud taotlejatele või huvitatud pakkujatele ettepaneku teha ühte järgmistest:

a) lõike 1 punktis a osutatud juhul esitada pakkumus;

b) lõike 1 punktis b osutatud loetelu puhul esitada kas

i) pakkumus, mis sisaldab dokumente menetlusest kõrvalejätmise ja valikukriteeriumite kohta, või

ii) dokumendid menetlusest kõrvalejätmise ja valikukriteeriumite kohta ning teises etapis pakkumused kõnealuseid kriteeriumeid täitvatelt taotlejalt.

Artikkel 136a

Keskmise maksumusega lepingud

(finantsmääruse artikli 104 lõige 1)

Keskmise maksumusega lepingu, mille maksumus jääb allapoole finantsmääruse artikli 118 lõikes 1 osutatud piirmäära, võib sõlmida läbirääkimistega hankemenetluse teel, järgides sealjuures finantsmääruse artikli 104 lõikes 4 ja käesoleva määruse artikli 128 lõikes 5 sätestatud läbirääkimiste korda. Selliste hankemenetluste suhtes kohaldatakse käesoleva määruse artikli 124 lõiget 1 ja artikli 128 lõikeid 1 ja 4. Esialgse pakkumuse võivad esitada ainult taotlejad, kellele hankija on saatnud üheaegselt ja kirjalikult pakkumuse esitamise ettepaneku.

Artikkel 137

Madala maksumusega lepingud

(finantsmääruse artikli 104 lõige 1)

1. Madala maksumusega lepingu, mille maksumus ei ületa 60 000 eurot, võib sõlmida läbirääkimistega hankemenetluse teel, järgides sealjuures finantsmääruse artikli 104 lõikes 4 ja käesoleva määruse artikli 128 lõikes 5 sätestatud läbirääkimiste korda. Selliste hankemenetluste suhtes kohaldatakse käesoleva määruse artikli 124 lõiget 1 ja artikli 128 lõikeid 2 ja 4. Esialgse pakkumuse võivad esitada ainult taotlejad, kellele hankija on saatnud üheaegselt ja kirjalikult pakkumuse esitamise ettepaneku.

2. Väga madala maksumusega lepingu, mille maksumus ei ületa 15 000 eurot, võib sõlmida läbirääkimistega hankemenetluse teel, järgides sealjuures finantsmääruse artikli 104 lõikes 4 ja käesoleva määruse artikli 128 lõikes 5 sätestatud läbirääkimiste korda. Selliste hankemenetluste suhtes kohaldatakse käesoleva määruse artikli 124 lõiget 3. Esialgse pakkumuse võivad esitada ainult taotlejad, kellele hankija on saatnud üheaegselt ja kirjalikult pakkumuse esitamise ettepaneku.

3. Kuni 1 000 euro suuruseid makseid kuluartiklite eest võidakse teha lihtsalt arve alusel ilma eelneva pakkumuse vastuvõtmiseta.

Artikkel 137a

Esialgsed turu-uuringud

(finantsmääruse artikli 105 lõige 1)

1. Esialgse turu-uuringu puhul võib hankija küsida või vastu võtta nõuandeid sõltumatutelt ekspertidelt või asutustelt või ettevõtjalt. Selliseid nõuandeid võib kasutada hankemenetluse kavandamisel ja läbiviimisel, tingimusel et need nõuanded ei põhjusta konkurentsimoonusi ning nende tulemusel ei rikuta mittediskrimineerimise ja läbipaistvuse põhimõtet.

2. Kui ettevõtja on andnud hankijale nõu või on olnud muul moel kaasatud hankemenetluse ettevalmistamisse, võtab hankija artiklis 142 sätestatud asjakohaseid meetmeid tagamaks, et kõnealuse ettevõtja osalemine ei moonuta konkurentsi.

*Artikkel 138***Hankedokumendid**

(finantsmääruse artikli 105 lõige 2)

1. Hankedokumendid hõlmavad järgmist:

- a) vajaduse korral hanketeade või muud artiklite 123–126 kohaselt võetud avalikustamismeetmed;
- b) pakkumuse esitamise ettepanek;
- c) pakkumuse tehniline kirjeldus või võistleva dialoogi korral kirjeldavad dokumendid, mis hõlmavad tehnilist kirjeldust ja asjaomaseid kriteeriumeid;
- d) näidislepingul põhinev lepingu projekt.

Esimese lõigu punkti d ei kohaldata juhul, kui näidislepingut ei saa erandlike ja nõuetekohaselt põhjendatud asjaolude tõttu kasutada.

2. Pakkumuse esitamise ettepanekus:

- a) täpsustatakse pakkumuste esitamise eeskirjad, sh eelkõige tingimus säilitada pakkumuste konfidentsiaalsus kuni avamiseni, pakkumuste vastuvõtmise lõppkuupäev ja -kellaeg ja aadress, millele pakkumused tuleb saata või kohale toimetada, või elektroonilise esitamise korral internetiaadress;
- b) märgitakse, et pakkumuse esitamine tähendab nõustumist hankedokumentides kehtestatud tingimustega ning et pakkumus on töövõtja suhtes, kellega leping sõlmitakse, kogu lepingu täitmisaja jooksul siduv;
- c) täpsustatakse ajavahemik, mille kestel pakkumus kehtib ja mille jooksul seda ei või mingil viisil muuta;
- d) keelatakse igasugused hankija ja pakkuja vahelised kontaktid hankemenetluse ajal, välja arvatud erandkorras artiklis 160 sätestatud tingimustel, ning kui on ette nähtud kohapealne tutvumine, täpsustatakse selle kord;
- e) täpsustatakse vahendid, mille abil tõendada pakkumuste vastuvõtmise tähtjast kinnipidamist;
- f) märgitakse, et pakkumuse esitamine tähendab nõustumist menetluse tulemuste elektroonilise teatavakstegemisega.

3. Pakkumuse tehniline kirjeldus sisaldab järgmisi andmeid:

- a) menetlusest kõrvalejätmise ja valikukriteeriumid;
- b) hindamiskriteeriumid ja nende suhteline osakaal, või juhul, kui osakaalu kindlaksmääramine ei ole objektiivsetel põhjustel võimalik, hindamiskriteeriumite kahanev tähtsuse järjekord, mida kohaldatakse ka alternatiivsete lahenduste suhtes, kui need on hanketeates lubatud;
- c) artiklis 139 nimetatud tehniline kirjeldus;
- d) kui alternatiivsed lahendused on lubatud, siis miinimumnõuded, millele need peavad vastama;
- e) teave selle kohta, kas kohaldatakse Euroopa Liidu privileegide ja immunitetide protokoll või vajaduse korral diplomaatiliste suhete Viini konventsiooni või konsulaarsuhete Viini konventsiooni;
- f) hankemenetluses osalemiseks vajalikud tõendid vastavalt artiklitele 172 ja 263;
- g) dünaamilise hankesüsteemi või elektrooniliste kataloogide korral kasutatavad elektroonilised seadmed ning veebiühenduse tehniline korraldus ja vajalik tehniline kirjeldus.

4. Lepingu projektis:
- täpsustakse leppetrahv lepingutingimuste rikkumise korral;
  - täpsustatakse andmed, mis tuleb arvetes või asjaomastes tõendavates dokumentides artikli 102 kohaselt esitada;
  - märgitakse, et kui institutsioonid sõlmivad lepinguid nende endi arvel, siis kohaldatakse lepingu suhtes liidu õigust, mida vajaduse korral täiendab siseriiklik õigus, või kui see on artikli 121 lõikes 1 osutatud lepingute puhul vajalik, üksnes siseriiklik õigus;
  - täpsustatakse vaidluste lahendamiseks pädev kohus;
  - täpsustatakse, et töövõtja täidab keskkonna-, sotsiaal- ja tööõiguse valdkonnas kohaldatavaid kohustusi, mis on kehtestatud liidu või siseriiklike õigusaktidega, kollektiivlepingutega või direktiivi 2014/24/EL X lisas loetletud rahvusvaheliste keskkonna-, sotsiaal- ja tööõiguse sätetega;
  - täpsustatakse, kas nõutakse intellektuaalomandi õiguste üleandmist;
  - märgitakse, et pakutav maksumus on kindel ega kuulu läbivaatamisele, või esitatakse tingimused või valemid maksumuse läbivaatamiseks lepingu kehtivusajal.

Esimese lõigu punkti g kohaldamisel, kui lepingus on ette nähtud maksumuse läbivaatamine, võtab hankija eelkõige arvesse järgmist:

- hankemenetluse eset ja majanduslikku olukorda, milles hankemenetlus toimub;
- lepingu ja ülesannete liiki ja lepingu kestust;
- oma finantshuve.

Esimese lõigu punktide c ja d kohaldamisest või loobuda lepingute puhul, millele on alla kirjutatud kooskõlas artikli 134 lõike 1 punktiga m.

Artikkel 139

Tehniline kirjeldus

(finantsmääruse artikli 105 lõige 2)

1. Tehnilise kirjeldusega võimaldatakse kõikidele ettevõtjatele võrdne juurdepääs hankemenetlusele ning sellega ei või põhjendamatult takistada hangete avamist konkurentsile.

Tehniline kirjeldus hõlmab omadusi, mida ehitustöödelt, tarnetelt või teenustelt nõutakse, kaasa arvatud miinimumnõudeid, nii et need vastavad hankija kavandatud kasutusotstarbele.

2. Lõikes 1 nimetatud omaduste hulka võivad vastavalt vajadusele kuuluda:

- kvaliteet;
- keskkonnaohutuse ja kliimanäitajad;
- füüsilistele isikutele kasutamiseks mõeldud hangete puhul puuetega inimeste juurdepääsu kriteeriumid või arvestamine kõikide kasutajatega, välja arvatud nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel;
- vastavushindamise tase ja läbiviimise kord;
- tarnete toime või kasutus;

- f) ohutus või mõõtmised, sh tarnete puhul müüginimetused ja kasutusjuhendid ning kõikide lepingute puhul mõisted, tähised, katsetamine ja katsetusmeetodid, pakendamine, märgistamine ja etiketamine, tootmisprotsessid ja -meetodid;
- g) ehitustöölepingute puhul kvaliteedi tagamisega seotud menetlused ning projekteerimise ja kuluarvestusega seotud eeskirjad, ehitustööde katse-, kontrolli- ja vastuvõtutingimused, ehitusmeetodid või -viisid ning kõik muud tehnilised tingimused, mida hankijal on võimalik üldiste või konkreetsete eeskirjade alusel lõpetatud ehitustööde ja nende juures kasutatavate materjalide või nende osade suhtes ette näha.

3. Tehniline kirjeldus koostatakse mis tahes järgmisel viisil:

- a) viidates tähtsuse järjekorras Euroopa standarditele, Euroopa tehnilisele hinnangule, ühistele tehnilistele kirjeldustele, rahvusvahelistele standarditele, muudele Euroopa standardiorganisatsioonide koostatud tehnilistele etalonsüsteemidele või nende puudumisel samaväärsetele siseriiklikele normidele; igale viitele lisatakse märge „või samaväärne“;
- b) võttes aluseks kasutusomadused või funktsionaalsed nõuded, sh keskkonnanäitajad, tingimused et parameetrid on piisavalt üksikasjalikud, et pakkujad saaksid kindlaks määrata lepingu eseme ning et hankija saaks lepingu sõlmida;
- c) kombineerides punktides a ja b sätestatud meetodeid.

4. Kui hankija kasutab võimalust viidata lõike 3 punktis a sätestatud tehnilisele kirjeldusele, ei või ta pakkumust tagasi lükata põhjendusega, et see ei vasta asjaomasele tehnilisele kirjeldusele, kui pakkuja tõendab hankijat rahuldaval viisil mis tahes asjakohaste vahendite abil, et pakutud lahendus vastab tehnilises kirjelduses esitatud nõudmistele samaväärsel viisil.

5. Kui hankija kasutab lõike 3 punktis b sätestatud võimalust sõnastada tehniline kirjeldus kasutusomaduste või funktsionaalsete nõuete kirjeldamise teel, ei või ta tagasi lükata pakkumust, mis vastab siseriiklikule standardile, millega on üle võetud teatav Euroopa standard, Euroopa tehnilisele tunnustusele, ühistele tehnilistele kirjeldustele, rahvusvahelisele standardile või mõne Euroopa standardiorganisatsiooni koostatud tehnilistele etalonsüsteemidele, kui kõnealuses tehnilises kirjelduses käsitletakse tema poolt kindlaks määratud kasutusomadusi või funktsionaalseid nõudeid.

Pakkuja peab mis tahes asjakohaste vahenditega tõendama, et standardile vastav ehitustöö, tarne või teenus vastab hankija poolt kehtestatud kasutusomadustele või funktsionaalsetele nõuetele.

6. Kui hankija kavatses osta teatavate keskkonna-, sotsiaalsete või muude näitajatega ehitustöid, tarneid või teenuseid, võib ta nõuda konkreetse märgise olemasolu või seada märgisele teatavad nõuded, eeldusel et kõik järgmised tingimused on täidetud:

- a) märgise nõuded puudutavad üksnes lepingu esemega seotud kriteeriumeid ning need sobivad hanke omaduste kindlaksmääramiseks;
- b) märgise nõuded põhinevad objektiivselt kontrollitavatel ja mittediskrimineerivatel kriteeriumitel;
- c) märgised on kehtestatud avatud ja läbipaistva menetlusega, milles saavad osaleda kõik asjaomased sidusrühmad;
- d) märgised on kättesaadavad kõikidele huvitatud isikutele;
- e) märgise nõuded määrab kindlaks kolmas isik, kelle üle märgist taotleval ettevõtjal ei ole otsustavat mõju.

Hankija võib nõuda, et ettevõtjad esitaksid hankedokumentides esitatud kriteeriumite täitmise tõendamiseks katsearuande või sertifikaadi, mille on koostanud vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 765/2008 (*) akrediteeritud vastavushindamisasutus või muu samaväärne vastavushindamisasutus.

7. Hankija aktsepteerib lisaks lõikes 6 osutatud tõenditele ka muid asjakohaseid tõendeid, nagu tootja tehniline toimik, kui ettevõtjal puudus juurdepääs sertifikaatidele või katsearuannetele või tal ei olnud võimalik neid hankida või tal ei olnud võimalik hankida ettenähtud tähtaja jooksul konkreetset märgist põhjustel, mis ei johtu asjaomasest ettevõtjast, tingimusel et asjaomane ettevõtja tõendab, et teostatavad ehitustööd ja hanked või osutatavad teenused vastavad konkreetse märgise nõuetele või hankija kehtestatud konkreetsetele nõuetele.

8. Tehnilises kirjelduses ei viidata konkreetsele mudelile või allikale või konkreetsele protsessile, mis iseloomustab konkreetse ettevõtja tooteid või teenuseid, ega kaubamärkidele, patentidele, tüüpidele, konkreetsele päritolule ega tootmisprotsessile, mis asetaks teatavad tooted või ettevõtjaid eelisseisundisse või välistaks need, välja arvatud juhul, kui see on lepingu eseme seisukohast põhjendatud.

Erandkorras lubatakse sellist viitamist, kui lepingu eset ei ole võimalik piisavalt täpselt ja arusaadavalt kirjeldada. Sellisele viitele lisatakse märges „või sellega samaväärne”.

Artikkel 141

Deklaratsioon ja tõendid kõrvalejätmist põhjustava olukorra puudumise kohta

(finantsmääruse artiklid 106 ja 107)

1. Finantsmääruse artikli 106 lõike 10 kohaldamisel aktsepteerib hankija Euroopa ühtset hankedokumenti, millele on viidatud direktiivis 2014/24/EL, või selle puudumisel allakirjutatud ja kuupäevastatud kirjalikku kinnitust, milles kinnitatakse, et ettevõtja ei ole üheski finantsmääruse artikli 106 lõigetes 1 ja 4 ega artiklis 107 nimetatud olukorras või et ta on ühes finantsmääruse artikli 106 lõike 7 punktis a viidatud olukorras.

Ettevõtja võib uuesti kasutada seda Euroopa ühtset hankedokumenti, mida ta kasutas eelmises hankemenetluses, tingimusel et ta kinnitab, et selles sisalduv teave on jätkuvalt õige.

Kui hankija piirab taotlejate arvu vastavalt finantsmääruse artikli 104 lõikele 3, esitavad kõik taotlejad käesoleva artikli lõikes 3 nimetatud tõendid.

Olenevalt oma riskianalüüsist võib hankija otsustada mitte nõuda Euroopa ühtset hankedokumenti või kirjalikku kinnitust järgmistel juhtudel:

- a) artikli 137 lõike 2 kohased väga madala maksumusega hankemenetlused;
- b) hankemenetlused lepingute sõlmimiseks välistegevuse valdkonnas, kui lepingute maksumus ei ületa 20 000 eurot vastavalt artikli 265 lõikele 1, artikli 267 lõikele 1 või artikli 269 lõikele 1.

2. Edukas pakkuja esitab hankija poolt kindlaksmääratud tähtaja jooksul ja enne lepingule allakirjutamist lõikes 3 nimetatud tõendid, mis kinnitavad Euroopa ühtset hankedokumenti või kirjalikku kinnitust, järgmistel juhtudel:

- a) institutsioonide poolt nende endi arvel sõlmitavate lepingute puhul, mille maksumus on võrdne finantsmääruse artikli 118 lõikes 1 osutatud piirmääradega või neist suurem;
- b) välistegevuse valdkonnas sõlmitavate lepingute puhul, mille maksumus on võrdne artikli 265 lõike 1 punktis a, artikli 267 lõike 1 punktis a või artikli 269 lõike 1 punktis a nimetatud piirmääradega või neist suurem.

3. Hankija aktsepteerib rahuldava tõendina selle kohta, et ettevõtja ei ole üheski finantsmääruse artikli 106 lõike 1 punktis a, c, d või f kirjeldatud olukorras, hiljutist karistusregistri väljavõtet või selle puudumisel samaväärse dokumendi esitamist, mille on hiljuti välja andnud ettevõtja asukohariigi õigus- või haldusasutus ja mis tõendab, et need nõuded on täidetud.

Hankija aktsepteerib rahuldava tõendina selle kohta, et ettevõtja ei ole finantsmääruse artikli 106 lõike 1 punktis a või b kirjeldatud olukorras, asjaomase riigi pädeva asutuse välja antud hiljutist tõendit.

Kui asjaomases riigis ei anta sellist tõendit välja, võib ettevõtja esitada vandega kinnitatud avalduse, mis on tehtud õigusasutuse või notari ees, või selle puudumisel ausõnalise avalduse, mis on tehtud ettevõtja asukohariigi haldusasutuse või kvalifitseeritud kutseorganisatsiooni ees.

4. Hankija loobub nõudmast ettevõtjalt lõikes 3 osutatud dokumentaalsete tõendite esitamise kohustuse täitmist rahvusvahelise organisatsiooni puhul, kui tal on sellistele tõenditele tasuta juurdepääs riikliku andmebaasi kaudu või kui sellised tõendid on talle juba esitatud mõne teise hankemenetluse jaoks, tingimusel et dokumentide väljaandmise kuupäevast ei ole möödunud üle ühe aasta ja et need on endiselt kehtivad.

Sellisel juhul esitab ettevõtja kirjaliku kinnituse selle kohta, et dokumentaalsed tõendid on juba esitatud varasema hankemenetluse käigus, ja kinnitab, et tema olukorras ei ole toimunud muutusi.

Artikkel 142

Konkurentsimoonutuste vältimise meetmed

(finantsmääruse artikli 107 lõige 1)

Finantsmääruse artikli 107 lõike 1 punktis c osutatud meetmete hulka kuuluvad muu hulgas teistele taotlejatele ja pakkujatele sellise olulise teabe edastamine, mida on vahetatud seoses asjaomase taotleja või pakkuja hankemenetluse ettevalmistamises osalemisega või selle tulemusena, ning pakkumuste vastuvõtmiseks piisava tähtsaja kehtestamine.

Asjaomane taotleja või pakkuja jäetakse menetlusest kõrvale üksnes siis, kui puuduvad muud vahendid, millega tagada võrdse kohtlemise põhimõtte järgimist.

Enne sellist kõrvalejätmist antakse taotlejatele ja pakkujatele võimalus tõendada, et nende osalemine hankemenetluse ettevalmistamises ei moonuta konkurentsi.

Artikkel 143

Varajase avastamise ja kõrvalejätmise süsteemi andmebaasi toimimine

(finantsmääruse artikli 108 lõiked 1, 2, 3, 4 ja 12)

Finantsmääruse artikli 108 lõikes 1 osutatud andmebaasi toimimise tagamiseks määravad finantsmääruse artikli 108 lõike 2 punktides c, d ja e nimetatud institutsioonid, asutused, organid, ametid ja üksused kindlaks volitatud isikud.

Vajaduse korral esitavad kõnealused volitatud isikud finantsmääruse artikli 108 lõikes 3 osutatud teabe. Neile võimaldatakse juurdepääs kooskõlas finantsmääruse artikli 108 lõigetega 4 ja 12.

Finantsmääruse artikli 108 lõike 2 punktis d nimetatud üksuste poolt juba valdkondlike eeskirjade kohaselt kindlaks määratud volitatud isikuid võib kasutada finantsmääruse artikli 108 lõike 12 kohaldamisel.

Finantsmääruse artikli 108 lõike 2 punktis d nimetatud üksustelt taotletud teavet edastatakse kooskõlas valdkondlike eeskirjadega ainult eiramisjuhtumite haldamise süsteemi kaudu, mis on praegu kasutusel olev komisjoni automatiseeritud infosüsteem pettestest ja eeskirjade eiramisest teatamiseks.

Finantsmääruse artikli 108 lõike 4 kohaldamisel teeb komisjon kõnealuse automatiseeritud süsteemi kaudu edastatud teabe kättesaadavaks finantsmääruse artikli 108 lõikes 1 osutatud andmebaasis.

Artikkel 144

Toimkond

(finantsmääruse artikli 108 lõige 6)

1. Toimkonna esimehe nimetab ametisse komisjon. Esimees valitakse Euroopa Kontrollikoja või Euroopa Kohtu endiste liikmete või endiste ametnike hulgast, kes on töötanud muudes liidu institutsioonides peale komisjoni vähemalt peadirektori ametikohal. Esimees valitakse isikuomaduste ja ametialaste võimete alusel ning tal peavad olema laialdased kogemused õigus- ja finantsküsimustes, tõendatud pädevus, sõltumatus ja terviklikkus. Ametiaeg kestab viis aastat ja seda ei saa pikendada. Esimees nimetatakse ametisse erinõunikuna Euroopa Liidu muude teenistujate teenistustingimuste artiklis 5 kindlaksmääratud tähenduses.

Toimkonna esimees juhatab kõiki toimkonna koosolekuid. Ta on oma kohustuste täitmisel sõltumatu. Tal ei tohi olla huvide konflikti toimkonna esimehena tegutsemise ja muude ametikohustuste vahel.

2. Komisjon määrab kaks toimkonna alalist liiget. Veel üks liige esindab taotluse esitanud hankijat ja ta määratakse oma sisekorralduse kohaselt.

3. Toimkonna alaline sekretariaat tagab järgmise:

a) valmistab ette toimkonnale esitatud teabe analüüsi vastavalt finantsmääruse artikli 108 lõike 8 punktile a;

b) teeb finantsmääruse artikli 108 lõike 8 punktide b, c ja f kohaldamisel koostööd ettevõtjate ja teiste volitatud elarvevahendite kasutajatega;

c) peab registrit, milles talletatakse kõik soovitusel, mis toimkond on kooskõlas finantsmääruse artikli 108 lõikega 5 vastu võtnud, ja kõik otsused, mis hankija on kooskõlas finantsmääruse artikli 106 lõikega 3 vastu võtnud;

d) tagab keskse avaldamise vastavalt finantsmääruse artikli 106 lõikele 16.

4. Toimkonna iga liige arutab iga esitatud juhtumit kooskõlas eeskirjade ja menetlustega, mis on ette nähtud käesolevas määruses, finantsmääruses ja muudes komisjoni kehtestatud kohaldatavates eeskirjades. Kõigil toimkonna liikmetel on enne ametisse määramist ja kogu ametiaja vältel kohustus avaldada viivitamata teod, mis tõenäoliselt kujutavad endast huvide konflikti finantsmääruse artikli 57 või käesoleva määruse artikli 32 tähenduses. Toimkonna liikmed taandavad end selliste juhtumite käsitlemisest, millega seoses neil on konkreetne huvide konflikt.

5. Komisjon määrab kindlaks toimkonna töökorra.

Artikkel 146

Valikukriteeriumid

(finantsmääruse artikli 110 lõige 2)

1. Hankija määrab hankedokumentides kindlaks valikukriteeriumid, suutlikkuse miinimumtasemed ja tõendid, mida selle suutlikkuse tõendamiseks nõutakse. Kõik nõuded on seotud ja proportsionaalsed lepingu esemega.

Hankija näeb hankedokumentides ette, kuidas ettevõtjate rühmad peavad valikukriteeriumeid täitma, võttes arvesse lõiget 6.

Kui leping on osadeks jaotatud, võib hankija kehtestada suutlikkuse miinimumtasemed iga osa kohta. Kui mitme osa kohta sõlmitakse leping sama töövõtjaga, võib hankija kehtestada täiendavad suutlikkuse miinimumtasemed.

2. Seoses suutlikkusega tegeleda kutsetöoga võib hankija nõuda, et ettevõtja täidaks vähemalt ühe järgmistest tingimustest:

a) ettevõtja on kantud mõnda kutse- või äriregistrisse, välja arvatud rahvusvaheliste organisatsioonide puhul;

b) teenuslepingute puhul sellise loa olemasolu, mis tõendab, et ettevõtja võib oma asukohariigis lepingut täita, või kuulumist teatavasse kutseorganisatsiooni.

3. Hankemenetluses osalemise taotlusi või pakkumusi vastu võttes aktsepteerib hankija Euroopa ühtset hankedokumenti või selle puudumisel kirjalikku kinnitust, milles kinnitatakse, et taotleja või pakkuja täidab valikukriteeriumeid.

Hankija võib menetluse jooksul igal ajal paluda taotlejatel ja pakkujatel esitada ajakohastatud kinnituse või kõik tõendavad dokumendid või osa nendest, kui see on menetluse nõuetekohaseks läbiviimiseks vajalik.

Hankija nõuab taotlejalt või edukatelt pakkujalt ajakohaste tõendavate dokumentide esitamist, välja arvatud juhul, kui ta on kõnealused dokumendid mõne teise hankemenetluse jaoks juba saanud, tingimusel et dokumendid on endiselt ajakohased, või kui tal on dokumentidele tasuta juurdepääs riikliku andmebaasi kaudu.

4. Hankija võib sõltuvalt oma riskianalüüsist otsustada ettevõtjate õigusliku, regulatiivse, finants-, majandus-, tehnilise ja kutsealase suutlikkuse kohta tõendeid mitte nõuda järgmistel juhtudel:

a) hankemenetluste puhul, kus institutsioonid sõlmivad nende endi arvel keskmise või madala maksumusega lepingu, mille maksumus ei ületa finantsmääruse artikli 118 lõikes 1 osutatud piirmäärasid;

b) hankemenetluste puhul, kus välistegevuse valdkonnas sõlmitakse leping, mille maksumus ei ületa artikli 265 lõike 1 punktis a, artikli 267 lõike 1 punktis a või artikli 269 lõike 1 punktis a osutatud piirmäärasid.

Kui hankija otsustab ettevõtjate õigusliku, regulatiivse, finants-, majandus-, tehnilise ja kutsealase suutlikkuse kohta tõendeid mitte nõuda, eelmakseid ei tehta.

5. Kui see on asjakohane, võib ettevõtja konkreetse lepingu puhul tugineda teiste üksuste suutlikkusele, olenemata nendevaheliste suhete õiguslikust laadist. Sel juhul peab ta hankijale tõendama, et tema käsutuses on lepingu täitmiseks vajalikud vahendid, esitades sellistelt üksustelt saadud vastava kinnituse.

Seoses tehnilise ja kutsealase suutlikkuse kriteeriumitega võib ettevõtja teiste üksuste suutlikkusele tugineda üksnes juhul, kui need üksused teevad selliseid ehitustöid ja osutavad selliseid teenuseid, mille jaoks selline suutlikkus on nõutav.

Kui ettevõtja toetub teiste üksuste suutlikkusele seoses majandusliku ja finants-suutlikkusega seotud kriteeriumitega, võib hankija nõuda, et ettevõtja ja vastavad üksused vastutavad ühiselt lepingu täitmise eest.

Hankija võib nõuda pakkujalt teavet kõigi lepingu osade kohta, mille suhtes pakkuja soovib sõlmida allhankelepinguid, ja selle kohta, kes on alltöövõtjad.

Ehitustööde või teenuste puhul, mida osutatakse hankija otsese järelevalve alla kuuluvas kohas, nõuab hankija, et töövõtja teataks talle lepingu täitmisega seotud alltöövõtjate nimed, kontaktandmed ja seaduslikud esindajad, kaasa arvatud alltöövõtjaid käsitlevad võimalikud muudatused.

6. Hankija kontrollib, kas need üksused, kelle suutlikkusele ettevõtja kavatses toetuda, ja juhul kui alltöövõtt moodustab olulise osa lepingust, siis alltöövõtjad, keda kavatsetakse kasutada, vastavad asjaomastele valikukriteeriumitele.

Hankija nõuab, et ettevõtja asendaks üksuse või alltöövõtja, kes ei vasta asjaomastele valikukriteeriumitele.

7. Seoses ehitustöölepingute ja teenuslepingute ning tarnelepingutega seotud kohaletoomis- ja paigaldamistöötingutega võib hankija nõuda, et teatavaid olulisi ülesandeid täidaks pakkuja ise, või kui pakkumuse on esitanud ettevõtjate rühm, siis selle rühma liige.

Artikkel 147

Majanduslik ja finantssuutlikkus

(finantsmääruse artikli 110 lõige 2)

1. Tagamaks, et ettevõtjatel on lepingu täitmiseks vajalik majanduslik ja finantssuutlikkus, võib hankija nõuda eelkõige, et:

- a) ettevõtjatel oleks teatav minimaalne aastakäive, sealhulgas teatav miinimumkäive lepinguga hõlmatud valdkonnas;
- b) ettevõtjad esitaksid teavet oma raamatupidamise aastaaruannete kohta, milles on ära näidatud varade ja kohustuste suhe;
- c) ettevõtjatel oleks asjakohasel tasemel ametialane vastutuskindlustus.

Esimese lõigu punkti a kohaldamisel ei või minimaalne aastakäive olla suurem kui lepingu kahekordne hinnanguline aastane maksumus, välja arvatud nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel, mis on seotud hanke olemusega ja mida hankija selgitab hankedokumentides.

Esimese lõigu punkti b tähenduses selgitab hankija kõnealuste suhtarvude suhtes kohaldatavaid meetodeid ja kriteeriumeid hankedokumentides.

2. Kui kasutatakse dünaamilist hankesüsteemi, lähtutakse maksimaalse aastakäibe arvutamisel süsteemi alusel sõlmitavate konkreetsete lepingute eeldatavast maksimaalsest maksumusest.

3. Hankija määrab hankedokumentides kindlaks tõendid, mille ettevõtjad peavad oma majandusliku ja finantssuutlikkuse tõendamiseks esitama. Ta võib nõuda eelkõige ühte või mitut järgmist dokumenti:

- a) asjakohane pangaväljavõtte või vajaduse korral tõend asjaomase ametialase vastutuskindlustuse kohta;
- b) kuni viimase kolme suletud majandusaastafinantsaruanded või väljavõtted finantsaruannetest;
- c) väljavõtte ettevõtja kuni kolme viimase majandusaasta kogukäibe ja vajaduse korral lepinguga hõlmatud valdkonna käibe kohta.

Kui ettevõtja ei saa hankija nõutud dokumente mõjuval põhjusel esitada, võib ta tõendada oma majanduslikku ja finantssuutlikkust mis tahes muu dokumendiga, mida hankija peab asjakohaseks.

Artikkel 148

Tehniline ja kutsealane suutlikkus

(finantsmääruse artikli 110 lõige 2)

1. Hankija kontrollib, et taotlejad või pakkujad vastavad tehnilise ja kutsealase suutlikkuse seisukohast minimaalsetele valikukriteeriumitele kooskõlas lõigetega 2–5.

2. Hankija määrab hankedokumentides kindlaks tõendid, mille ettevõtjad peavad oma tehnilise ja kutsealase suutlikkuse tõendamiseks esitama. Ta võib nõuda ühte või mitut järgmist dokumenti:

a) ehitustööde, kohaletoomist või paigaldamist eeldavate ja tarnete või teenuste puhul lepingu täitmise eest vastutavate isikute haridust, kutsekvalifikatsiooni, oskusi, kogemusi ja oskusteavet tõendavad dokumendid;

b) järgmine loetelu:

i) viimase kolme aasta jooksul osutatud põhilistest teenustest ja põhilistest tarnetest koos maksumuste, kuupäevade ja avalik-õiguslike või eraõiguslike klientidega, millele lisatakse taotluse korral kliendi antud kinnitused;

ii) viimase viie aasta jooksul tehtud ehitustööde nimekiri, millele on lisatud tõendid tähtsamate tööde nõuetekohase teostamise kohta;

c) kinnitus tehnilise varustuse, töövahendite ja seadmete kohta, mis on ettevõtjale teenuslepingu või ehitustööde lepingu täitmiseks kättesaadavad;

d) ettevõtjale kvaliteedi tagamiseks kättesaadavate tehniliste seadmete ja vahendite kirjeldus ning olemasolevate uurimis- ja arendussüsteemide kirjeldus;

e) viide ettevõtjale kättesaadavate tehniliste töötajate või tehniliste üksuste kohta sõltumata sellest, kas nad kuuluvad otse ettevõtjale või mitte, eelkõige kvaliteedikontrolli eest vastutavate isikute või üksuste kohta;

f) tarnete puhul: näidised, kirjeldused või autentsed fotod või ametlike kvaliteedikontrolliasutuste või pädevaks tunnustatud ametite koostatud tõendid, mis kinnitavad toodete vastavust, viidates selgelt teatavatele tehnilistele kirjeldustele või standarditele;

g) ehitustööde ja teenuste puhul tõend ettevõtja töötajate ja juhtkonna liikmete aasta keskmise arvu kohta kolme viimase aasta jooksul;

h) märke tarneahela juhtimise ja jälgimise süsteemide kohta, mida ettevõtja saab lepingu täitmisel kohaldada;

i) märke keskkonnajuhtimismeetmete kohta, mida ettevõtja saab lepingut täites kohaldada.

Esimese lõigu punkti b alapunkti i kohaldamisel võivad hankijad piisava konkurentsitaseme tagamiseks vajaduse korral märkida, et arvesse võetakse tõendeid ka rohkem kui kolme aasta eest tehtud oluliste tarnete ja osutatud teenuste kohta.

Esimese lõigu punkti b alapunkti ii kohaldamisel võivad hankijad piisava konkurentsitaseme tagamiseks vajaduse korral märkida, et arvesse võetakse tõendeid ka rohkem kui viie aasta eest tehtud oluliste ehitustööde kohta.

3. Kui tärned või teenused on keerukad või erandlikult vajalikud teatavaks eesmärgiks, võib tehnilist ja kutsealast suutlikkust tõendada kontrolliga, mille teostab hankija või hankija nimel ettevõtja asukohariigi pädev ametiasutus, kui see asutus on nõus seda tegema. Selliste kontrollide käigus kontrollitakse tarnija tehnilist suutlikkust ja tootmisvõimsust ning vajaduse korral tema uurimis- ja arendussüsteeme ja kvaliteedikontrolli meetmeid.

4. Kui hankija nõuab, et esitataks sõltumatute asutuste koostatud tõendid selle kohta, et ettevõtja järgib teatavaid kvaliteedi tagamise standardeid, sealhulgas puudega inimeste ligipääsu tagamise nõuet, viitab hankija kvaliteedi tagamise süsteemidele, mis põhinevad akrediteeritud asutuste sertifitseeritud asjaomaste Euroopa standardite seerial. Hankija aktsepteerib ka muid tõendeid samaväärsete kvaliteedi tagamise meetmete kohta ettevõtjalt, kellel ei ole tõendatavalt sellistele tõenditele juurdepääsu või võimalust saada neid tõendeid ettenähtud tähtaja jooksul temast mitteolenevatel põhjustel, tingimusel et ettevõtja tõendab, et kavandatavad kvaliteedi tagamise meetmed vastavad nõutavatele kvaliteedi tagamise standarditele.

5. Kui hankija nõuab, et esitataks sõltumatute asutuste koostatud tõendid selle kohta, et ettevõtja järgib teatavaid keskkonnajuhtimissüsteeme või -standardeid, viitab hankija Euroopa Liidu keskkonnajuhtimis- ja auditeerimissüsteemile või muudele keskkonnajuhtimissüsteemidele, mis on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1221/2009 (*) artikli 45 kohaselt tunnustatud, või muudele keskkonnajuhtimisstandarditele, mis põhinevad akrediteeritud asutuste väljaantud asjaomastel Euroopa või rahvusvahelistel standarditel. Kui ettevõtjal ei olnud tõendatavalt sellistele tõenditele juurdepääsu või võimalust saada neid tõendeid ettenähtud tähtaja jooksul temast mitteolenevatel põhjustel, aktsepteerib hankija ka muud tõendusmaterjali keskkonnajuhtimismeetmete järgimise kohta, tingimusel et ettevõtja tõendab, et need meetmed on samaväärsed kohaldatava keskkonnajuhtimissüsteemi või -standardi kohaselt nõutavate meetmetega.

6. Hankija võib järeldada, et ettevõtjal ei ole nõutavat kutsealast suutlikkust lepingu täitmiseks asjakohaste kvaliteedinormide kohaselt, kui hankija on kindlaks teinud, et ettevõtjal esineb huvide konflikt, mis võib lepingu täitmist negatiivselt mõjutada.

Artikkel 149

Hindamiskriteeriumid

(finantsmääruse artikli 110 lõige 3)

1. Kvaliteedikriteeriumite hulka võivad kuuluda sellised elemendid nagu tehnilised eelised, esteetilised ja funktsionaalsed omadused, ligipääsetavus, arvestamine kõikide kasutajatega, sotsiaalsed, keskkondlikud ja innovaatilised omadused, tootmis-, tarne- või kauplemissprotsess ja ehitustööde, tarnete või teenuste olulusringi mis tahes etapi spetsiifilised protsessid, lepingut täitma määratud töötajate töökorraldus, müügijärgne hooldus ja tehniline abi või kättetoimetamise tingimused, nagu kättetoimetamise kuupäev, protsess ja periood või paigaldamise periood.

2. Hankija märgib hankedokumentides suhtelise osakaalu, mille ta annab igale valitud kriteeriumile majanduslikult soodsaima pakkumuse kindlakstegemisel, välja arvatud juhul, kui see tehakse kindlaks madalaima hinna alusel. Nimetatud osakaalusid võib väljendada ligikaudsel viisil asjakohase maksimaalse vahemikuna.

Hinnale või maksumusele antav osakaal ei või teiste kriteeriumitega võrreldes olla selline, et see muudaks hinna või maksumuse mõju ebaoluliseks.

Kui osakaalu kasutamine ei ole objektiivsetel põhjustel võimalik, esitab hankija kriteeriumid kahanevas tähtsuse järjekorras.

3. Hankija võib ette näha minimaalsed kvaliteeditasemed. Neist kvaliteeditasemetest allapoole jäävad pakkumused lükatakse tagasi.

4. Olulusringi kulude arvestamisel võetakse asjakohases ulatuses osaliselt või täielikult arvesse ehitustööde, tarnete või teenuste olulusringi jooksul tekkivaid järgmisi kulusid:

a) hankija või muude kasutajate kantavad kulud, nagu:

- i) soetamisega seotud kulud;
- ii) kasutamisega seotud kulud, nagu energia- ja muude ressursside tarbimine;
- iii) hoolduskulud;
- iv) kasutamisyärgsed kulud, nagu kogumise ja ringlussevõtu kulud;

b) keskkonnaga seotud välismõjude arvele kantavad kulud, mis on seotud ehitustööde, tarnete või teenustega nende olelusringi jooksul, kui neid saab rahaliselt hinnata ja kindlaks teha.

5. Kui hankija hindab kulusid olelusringi kulude arvestamise alusel, märgib ta hankedokumentides, milliseid andmeid pakkujad peavad esitama ning meetodi, mida ta kasutab nende andmete alusel olelustersükli kulude kindlaksmääramiseks.

Keskkonnaga seotud välismõjude arvele kantavate kulude hindamiseks kasutatav meetod peab vastama järgmistele tingimustele:

a) see põhineb objektiivselt kontrollitavatel mittediskrimineerivatel kriteeriumitel;

b) see on kõigile huvitatud isikutele kättesaadav;

c) ettevõtjad saavad nõutavat teavet esitada mõistlikke jõupingutusi tehes.

Vajaduse korral kasutab hankija olelusringi kulude hindamise kohustuslikku ühist meetodit, mis on ette nähtud direktiivi 2014/24/EL XIII lisas.

Artikkel 150

Elektrooniliste oksjonite kasutamine

(finantsmääruse artikli 110 lõige 5)

1. Hankijad võivad kasutada elektroonilisi oksjoneid, milles näidatakse uued allapoole korrigeeritud maksumused või pakkumuste teatavate näitajatega seonduvad väärtused.

Hankija viib läbi elektroonilise oksjoni, mis on elektrooniline kordumenetlus, mis toimub pärast pakkumuste esialgset täielikku hindamist, võimaldades need pakkumused automaatsete hindamismeetodite abil järjestada.

2. Kui pakkumisdokumendid on võimalik täpselt koostada, võib hankija avatud, piiratud või konkurentsipõhise läbiraakimistega hankemenetluse puhul otsustada, et avaliku hanke lepingu sõlmimisele eelneb elektrooniline oksjon.

Elektroonilise oksjoni võib korraldada hankemenetluse uuesti alustamisel raamlepingu pooltega, nagu on osutatud artikli 122 lõike 3 punktis b, ning hankemenetluse alustamisel lepingute puhul, mis sõlmitakse artiklis 131 osutatud dünaamilist hankesüsteemi kasutades.

Elektroonilise oksjoni aluseks on üks finantsmääruse artikli 110 lõikes 4 sätestatud hindamismeetoditest.

3. Hankija, kes otsustab korraldada elektroonilise oksjoni, teatab sellest hanketeates.

Hankedokumendid hõlmavad järgmist teavet:

a) näitajad, mille väärtused on elektroonilise oksjoni esemeks, tingimusel et need näitajad on kvantifitseeritavad ning et neid saab väljendada arvuliselt või protsentides;

b) esitada võidavatele väärtustele seotud võimalikud piirangud sellistena, nagu need tulenevad lepingu esemega seotud tehnilisest kirjeldusest;

c) teave, mis tehakse elektroonilise oksjoni käigus pakkujatele kättesaadavaks, ning vajaduse korral ka see, millal see neile kättesaadavaks tehakse;

- d) asjakohane teave elektroonilise oksjoni pidamise korra kohta, kaasa arvatud selle kohta, kas oksjon toimub etappidena ja millist lõikes 7 sätestatud oksjoni sulgemise viisi kasutatakse;
- e) tingimused, mille alusel pakkujatel on võimalik pakkumusi esitada, ning eelkõige miinimumvahed, mida vajaduse korral pakkumuse esitamisel nõutakse;
- f) asjakohane teave kasutatavate elektrooniliste seadmete ning veebiühenduse korralduse ja tehniliste näitajate kohta.

4. Kõigile pakkujatele, kes on esitanud vastuvõetava pakkumuse, edastatakse üheaegselt elektroonilisel teel kutse elektroonilisel oksjonil osalemiseks, kasutades instruksioonide kohaseid ühendusi. Kutses märgitakse elektroonilise oksjoni alguskuupäev ja -kellaeg.

Elektrooniline oksjon võib toimuda mitmes järjestikus etapis. Elektroonilist oksjonit ei või alustada enne kahe tööpäeva möödumist kutsete väljasaatmise kuupäevast.

5. Kutsele lisatakse asjakohase pakkuja pakkumuse täieliku hindamise tulemused.

Kutses esitatakse ka elektroonilisel oksjonil esitatud uute hindade ja/või väärtuste põhjal automaatselt toimuva ümberjärjestuse määramiseks kasutatav matemaatiline valem. Kõnealuses valemis võetakse arvesse kõikide majanduslikult soodsaima pakkumuse kindlakstegemiseks ette nähtud kriteeriumite osakaalusid, nagu need on näidatud hankedokumentides. Selleks vähendatakse eelnevalt kõiki vahemikke kindlaksmääratud väärtuseni.

Kui lubatud on alternatiivsed lahendused, tuleb iga lahenduse jaoks ette näha eraldi valem.

6. Elektroonilise oksjoni iga etapi käigus edastab hankija kõikidele pakkujatele viivitamata vähemalt sellise teabe, millest piisab, et pakkuja saaks igal hetkel kindlaks teha oma suhtelise koha järjestuses. Kui eelnevalt on nii teatatud, võib ta edastada ka muud teavet muude esitatud hindade või väärtuste kohta, samuti võib ta teha teatavaks oksjoni mis tahes etapis osalejate arvu. Siiski ei või ta üheski elektroonilise oksjoni etapis avalikustada pakkujate isikuid.

7. Hankija sulgeb elektroonilise oksjoni ühel või mitmel järgmistest viisidest:

- a) eelnevalt osutatud kuupäeval ja kellaajal;
- b) kui pakkujad ei esita enam minimaalsete erinevuste nõuetele vastavaid uusi hindu ega uusi väärtusi, tingimusel et hankija on eelnevalt ära näidanud aja, mille möödumisel viimasest hinna või väärtuse esitamisest ta elektroonilise oksjoni sulgeb;
- c) kui on läbitud eelnevalt ära näidatud arv oksjoni etappe.

8. Pärast elektroonilise oksjoni sulgemist sõlmib hankija lepingu elektroonilise oksjoni tulemuste põhjal.

Artikkel 151

Põhjendamatu madala maksumusega pakkumused

(finantsmääruse artikli 110 lõige 5)

1. Kui teatava lepingu puhul tundub pakkumuses esitatud hind või maksumus olevat põhjendamatu madal, nõuab hankija kirjalikult täpsustusi hinna või maksumuse nende osade kohta, mida ta peab asjakohaseks, ja annab pakkujale võimaluse esitada märkusi.

Hankija võib eelkõige arvesse võtta märkusi, mis on seotud:

- a) tootmisprotsessi, teenuste osutamise või ehitusmeetodi säästlikkusega;
- b) valitud tehniliste lahendustega või pakkujale kättesaadavate erakordselt soodsate tingimustega;

- c) pakkumuse ainulaadsusega;
- d) kõigi keskkonna-, sotsiaal- ja tööõiguse valdkonnas kohaldatavate nõuete järgimisega pakkuja poolt;
- e) kõigi keskkonna-, sotsiaal- ja tööõiguse valdkonnas kohaldatavate nõuete järgimisega alltöövõtjate poolt;
- f) pakkuja võimalusega saada riigiabi kooskõlas kohaldatavate eeskirjadega.

2. Hankija võib pakkumuse tagasi lükata üksnes siis, kui esitatud tõendid ei õigusta rahuldaval määral väljapakutud madalat hinda või maksumust.

Hankija võib pakkumuse tagasi lükata, kui ta on kindlaks teinud, et pakkumus on põhjendamatult madala maksumusega, sest see ei vasta keskkonna-, sotsiaal- ja tööõiguse valdkonnas kohaldatavatele nõuetele.

3. Kui hankija teeb kindlaks, et pakkumus on põhjendamatult madala maksumusega, kuna pakkuja on saanud riigiabi, võib ta pakkumuse üksnes kõnealusel põhjusel tagasi lükata ainult juhul, kui pakkuja ei suuda hankija määratud piisava ajavahemiku jooksul tõendada, et kõnealune abi sobib kokku siseturuga ELi toimimise lepingu artikli 107 tähenduses.

Artikkel 152

Pakkumuste ja hankemenetluses osalemise taotluste vastuvõtmise tähtajad

(finantsmääruse artikli 111 lõige 1)

1. Hankija kehtestab pakkumuste ja hankemenetluses osalemise taotluste vastuvõtmiseks tähtajad.

Tähtaegu kindlaks määrates võtab hankija arvesse lepingu keerukust ja pakkumuste koostamiseks vajalikku aega. Kui pakkumusi saab esitada üksnes pärast hankelepingu täitmise kohaga tutvumist või hankedokumente täiendavate dokumentide kontrollimist kohapeal, kehtestatakse pakkumuste vastuvõtmiseks tähtajad, mis on pikemad käesolevas artiklis sätestatud miinimumtähtaegadest.

Tähtaegu pikendatakse viie päeva võrra järgmistel juhtudel:

a) hankija ei võimalda hankedokumentidele tasuta otsest elektroonilist juurdepääsu;

b) hanketeade on avaldatud vastavalt artikli 125 lõike 2 punktile b.

2. Avatud hankemenetluste puhul on pakkumuste vastuvõtmise tähtaeg vähemalt 37 päeva alates hanketeate väljasaatmise kuupäevast.

3. Piiratud hankemenetluste, võistleva dialoogi, konkurentsipõhise läbirääkimistega hankemenetluse, dünaamiliste hankesüsteemide ja innovatsioonipartnerluse puhul peab hankemenetluses osalemise taotluste vastuvõtmise tähtaeg olema vähemalt 32 päeva alates hanketeate väljasaatmise kuupäevast.

4. Piiratud hankemenetluste ja konkurentsipõhise läbirääkimistega hankemenetluse puhul on pakkumuste vastuvõtmise tähtaeg vähemalt 30 päeva alates pakkumuse esitamise ettepaneku väljasaatmise kuupäevast.

5. Dünaamiliste hankesüsteemide puhul on pakkumuste vastuvõtmise tähtaeg vähemalt 10 päeva alates pakkumuse esitamise ettepaneku väljasaatmise kuupäevast.

6. Hankemenetluste puhul, millele eelneb artikli 136 lõikes 1 osutatud osalemiskutse, on tähtaeg järgmine:

a) artikli 136 lõike 1 punktis a ja lõike 3 punkti b alapunktis i osutatud menetluse raames esitatavate pakkumuste vastuvõtmise tähtaeg on vähemalt 10 päeva alates pakkumuse esitamise ettepaneku väljasaatmise kuupäevast;

b) artikli 136 lõike 3 punkti b alapunktis ii osutatud kaheetapilise menetluse raames esitatavate hankemenetluses osalemise taotluste vastuvõtmise tähtaeg on vähemalt kümme päeva ja pakkumuste vastuvõtmise tähtaeg vähemalt 10 päeva.

7. Avatud või piiratud hankemenetluse puhul võib hankija pakkumuste vastuvõtmise tähtaega viie päeva võrra lühendada, kui ta nõustub pakkumuste elektroonilise esitamisega.

*Artikkel 153***Juurdepääs hankedokumentidele ja lisateabe esitamise tähtaeg**

(finantsmääruse artikli 111 lõige 1)

1. Hankija võimaldab hankedokumentidele tasuta otsest elektroonilist juurdepääsu alates hanketeate avaldamise kuupäevast või ilma hanketeateta hankemenetluste või artikli 136 kohaste hankemenetluste puhul alates pakkumuse esitamise ettepaneku väljasaatmise kuupäevast.

Hankija võib põhjendatud juhtudel edastada hankedokumendid muul tema poolt kindlaks määratud viisil, kui otsene elektrooniline juurdepääs dokumentidele ei ole tehnilistel põhjustel võimalik või kui hankedokumendid sisaldavad konfidentsiaalset teavet. Sellistel juhtudel kohaldatakse artikli 152 lõike 1 kolmandat lõiku, välja arvatud artikli 154 lõikes 1 sätestatud kiireloomulistel juhtudel.

Hankija võib kehtestada ettevõtjate suhtes nõudeid eesmärgiga kaitsta hankedokumentides sisalduva teabe konfidentsiaalsust. Hankija teatab sellistest nõuetest ja sellest, kuidas saada juurdepääs asjaomastele hankedokumentidele.

2. Hankija annab kõigile huvitatud ettevõtjatele hankedokumentidega seotud lisateavet üheaegselt ja kirjalikult nii kiiresti kui võimalik.

Hankijal ei ole kohustust vastata lisateabe taotlustele, mis on esitatud vähem kui kuus tööpäeva enne pakkumuste vastuvõtmise tähtaega.

3. Hankija pikendab pakkumuste vastuvõtmise tähtaega juhul, kui:

- a) ta ei andnud hiljemalt kuus päeva enne pakkumuste vastuvõtmise tähtaega lisateavet, ehkki ettevõtja taotles lisateavet õigel ajal;
- b) ta teeb hankedokumentides olulisi muudatusi.

*Artikkel 154***Tähtajad kiireloomulistel juhtudel**

(finantsmääruse artikli 111 lõige 1)

1. Kui avatud või piiratud hankemenetluse puhul ei ole nõuetekohaselt põhjendatud kiireloomulise vajaduse tõttu võimalik artikli 152 lõigetes 2 ja 3 sätestatud minimaalseid tähtaegu järgida, võib hankija kehtestada:

- a) avatud hankemenetluse puhul osalemise taotluste või pakkumuste vastuvõtmise tähtjaks vähemalt 15 päeva alates hanketeate väljasaatmise kuupäevast;
- b) piiratud hankemenetluste puhul pakkumuste vastuvõtmise tähtaja, mis ei või olla lühem kui kümme päeva alates pakkumuse esitamise ettepaneku väljasaatmise kuupäevast.

2. Kiireloomulistel juhtudel on artikli 153 lõike 2 esimeses lõigus ja artikli 153 lõike 3 punktis a sätestatud tähtaeg neli päeva.

*Artikkel 155***Pakkumuste esitamise kord**

(finantsmääruse artikli 111 lõiked 1 ja 2)

1. Pakkumuste ja hankemenetluses osalemise taotluste esitamise korra määrab kindlaks hankija, kes võib valida ainsa lubatud teabevahetusviisi.

Valitud teabevahetusviis peab tagama järgmiste tingimuste täitmise:

- a) kõik esitatud pakkumused ja hankemenetluses osalemise taotlused sisaldavad kogu teavet, mis on vajalik nende hindamiseks;
- b) säilitatakse andmete terviklikkus;
- c) säilitatakse pakkumuste ja hankemenetluses osalemise taotluste konfidentsiaalsus ning hankija tutvub pakkumuste ja hankemenetluses osalemise taotluste sisuga alles pärast nende esitamiseks ette nähtud tähtaja möödumist;
- d) tagatakse isikuandmete kaitse kooskõlas määruse (EÜ) nr 45/2001 nõuetega.

2. Välja arvatud finantsmääruse artikli 118 lõikes 1 sätestatud piirmäärast madalama maksumusega lepingute puhul, peavad pakkumuste ja hankemenetluses osalemise taotluste elektroonilise vastuvõtmise seadmed tagama tehniliste vahendite ja asjakohaste menetluste abil, et:

- a) ettevõtja saab kindlustandvalt autentida;
- b) pakkumuste ja hankemenetluses osalemise taotluste vastuvõtmise täpse kellaaja ja kuupäeva saab täpselt kindlaks määrata;
- c) mõistliku kindlusega saab tagada, et enne ettenähtud tähtaega ei ole kellelgi juurdepääsu kõnealuste nõuete kohaselt edastatud andmetele;
- d) saadud andmete avamise kuupäevasad võivad määrata või muuta ainult volitatud isikud;
- e) hankemenetluse eri etappides on juurdepääs kõigile esitatud andmetele ainult volitatud isikutel ja ainult volitatud isikud võivad võimaldada juurdepääsu kõnealusele teabele, kui see on hankemenetluse seisukohast vajalik;
- f) mõistliku kindlusega saab tagada, et igasugune katse punktides a–e sätestatud tingimusi rikkuda on tuvastatav.

3. Kui hankija lubab esitada pakkumusi ja hankemenetluses osalemise taotlusi elektrooniliselt, käsitatakse selliste süsteemide kaudu esitatud elektroonilisi dokumente originaalidena.

4. Pakkumuste või hankemenetluses osalemise taotluste edastamisel kirja teel võivad pakkujad või taotlejad valida, kas esitada need:

- a) posti või kulleri teel; sel juhul käsitatakse tõendina postitemplit või postikviitungil olevat kuupäeva;
- b) pakkuja või taotleja või tema esindaja poolt isikliku kättetoimetamisega otse hankija ruumidesse; sel juhul käsitatakse tõendina vastuvõtutõendit.

5. Pakkumust või hankemenetluses osalemise taotlust esitades nõustuvad taotlejad või pakkujad menetluse tulemuste elektroonilise teatavakstegemisega.

Artikkel 155a

Elektroonilised kataloogid

(finantsmääruse artikli 111 lõige 7)

1. Kui on nõutav elektrooniliste sidevahendite kasutamine, võib hankija nõuda pakkumuste esitamist elektroonilise kataloogi kujul või elektroonilise kataloogi lisamist.

2. Kui hankija aktsepteerib või nõuab pakkumuste esitamist elektrooniliste kataloogide kujul:

- a) teatab ta sellest hanketeates;
- b) esitab ta hankedokumentides kogu vajaliku teabe vormingu, kasutatavate elektrooniliste seadmete, ühenduste tehnilise korralduse ning kataloogi tehniliste kirjelduste kohta.

3. Kui elektrooniliste kataloogide kujul esitatud pakkumuste tulemusel on sõlmitud mitme pakkujaga raamleping, võib hankija ette näha, et hankemenetluse uuesti alustamine erilepingute sõlmimiseks toimub ajakohastatud kataloogide alusel, kasutades üht järgmistest meetoditest:

- a) hankija teeb töövõtjatele ettepaneku esitada elektroonilised kataloogid uuesti, kohandatuna kõnealuse erilepingu tingimustele;
- b) hankija teatab töövõtjatele, et ta kavatses koguda juba esitatud elektroonilistest kataloogidest teabe, mida on vaja asjaomase erilepingu nõuetele kohandatud pakkumuste koostamiseks, tingimusel et kõnealuse meetodi kasutamine on ära näidatud raamlepingu hankedokumentides.

4. Lõike 3 punktis b osutatud meetodit kasutades teatab hankija töövõtjatele kuupäeva ja kellaja, millal ta kavatses koguda erilepingu nõuetele kohandatud pakkumuste koostamiseks vajalikku teavet, ning annab pakkujatele võimaluse teabe kogumisest keelduda.

Hankija jätab teatamise ja teabekogumise vahele piisavalt aega.

Enne erilepingu sõlmimist esitab hankija kogutud teabe asjaomasele töövõtjale, et anda talle võimalus esitada vastuväiteid või kinnitada, et nii koostatud pakkumus ei sisalda sisulisi vigu.

Artikkel 156

Pakkumuse tagatised

(finantsmääruse artikli 111 lõige 3)

1. Hankija võib nõuda artikli 163 kohaselt esitatavat pakkumuse tagatist, mille väärtus on 1–2 % lepingu kogumaksumusest.
2. Hankija nõuab pakkumuse tagatise sisse, kui pakkumus võetakse enne lepingu allakirjutamist tagasi.

Hankija vabastab pakkumuse tagatise, kui:

- a) artikli 159 lõike 2 punktis b osutatud tagasilükatud pakkujate puhul ja artikli 159 lõike 2 punktis c osutatud tagasilükatud pakkumuste puhul pärast hankemenetluse tulemuste teatavakstegemist;
- b) artikli 159 lõike 2 punkti e kohaselt järjestatud pakkumuste puhul, kui lepingule on alla kirjutatud.

Artikkel 157

Pakkumuste ja hankemenetluses osalemise taotluste avamine

(finantsmääruse artikli 111 lõige 4)

1. Avatud hankemenetluste puhul võivad pakkujate esindajad osaleda pakkumuste avamise koosolekul.
2. Kui lepingu maksumus on võrdne finantsmääruse artikli 118 lõikes 1 sätestatud piirmääradega või neist suurem, nimetab vastutav eelarvevahendite käsutaja ametisse komisjoni, kes pakkumused avab. Eelarvevahendite käsutaja võib sellest kohustusest riskianalüüsi alusel loobuda, kui hankemenetlust alustakse uuesti raamlepingu raames, ja käesoleva määruse artikli 134 lõikes 1 sätestatud juhtudel, välja arvatud kõnealuse artikli punktides d ja g nimetatud juhtudel.

Avamiskomisjon moodustatakse vähemalt kahest isikust, kes esindavad vähemalt kahte asjaomase institutsiooni organisatsiooniüksust, millest ükski ei või olla teise alluvuses. Igasuguse huvide konflikti vältimiseks kohaldatakse nende isikute suhtes finantsmääruse artiklis 57 sätestatud kohustusi.

Kui esindustes, käesoleva määruse artiklis 72 osutatud kohalikes üksustes või liikmesriikides isoleeritult paiknevates kohalikes üksustes ei ole eraldi allüksusi, ei kohaldata nende suhtes üksteisele mittealluvate organisatsiooniüksuste nõuet.

3. Institutsioonidevahelistel alustel algatatud hankemenetluse korral nimetab avamiskomisjoni liikmed ametisse hankemenetluse eest vastutava institutsiooni vastutav eelarvevahendite käsutaja.
4. Hankija kontrollib ja tagab mis tahes asjakohasel viisil, et algne pakkumus, kaasa arvatud selle finantsosa, ning artikli 155 punktide 2 ja 4 kohase pakkumuse vastuvõtmise kuupäeva ja kellaega tõendavad dokumendid on terviklikud.
5. Avatud hankemenetluste puhul, kui leping sõlmitakse madalaima hinna või madalaimate kulude meetodil kooskõlas finantsmääruse artikli 110 lõikega 4, loetakse nõuetele vastavates pakkumustes pakutud hinnad ette.
6. Saadud pakkumuste avamise protokollile kirjutavad alla pakkumuste avamise eest vastutav(ad) isik(ud) või avamiskomisjoni liikmed. Protokollis nimetatakse pakkumused, mis vastavad artikli 155 nõuetele, ja pakkumused, mis neile nõuetele ei vasta, ning esitatakse pakkumuste tagasilükkamise põhjused vastavalt finantsmääruse artikli 111 lõikele 4. Kõnealuse protokolliga võib allkirjastada elektroonilises süsteemis, mis võimaldab allkirjastaja isikut piisavalt tuvastada.

Artikkel 158

Pakkumuste ja hankemenetluses osalemise taotluste hindamine

(finantsmääruse artikli 111 lõige 5)

1. Vastutav eelarvevahendite käsutaja nimetab ametisse hindamiskomisjoni, kes esitab nõuandva arvamuse lepingute kohta, mille maksumus on võrdne finantsmääruse artikli 118 lõikes 1 osutatud piirmääradega või neist suurem. Eelarvevahendite käsutaja võib sellest kohustusest riskianalüüsi alusel loobuda, kui hankemenetlust alustakse uuesti raamlepingu raames, ja artikli 134 lõike 1 punktides c ja e, punkti f alapunktides i ja iii ning punktis h sätestatud juhtudel.

Vastutav eelarvevahendite käsutaja võib siiski otsustada, et hindamiskomisjon hindab ja järjestab pakkumused ainult hindamiskriteeriumite alusel ning menetlusest kõrvalejätmise ja valikukriteeriumeid hinnatakse muul sellisel asjakohasel viisil, mis tagab huvide konflikti puudumise.

2. Hindamiskomisjon moodustatakse vähemalt kolmest isikust, kes esindavad vähemalt kahte institutsioonide või finantsmääruse artiklis 208 osutatud asutuste organisatsiooniüksust, millest ükski ei või olla teise alluvuses ja millest vähemalt üks on sõltumatu vastutavast eelarvevahendite käsutajast.

Kui esindustes, artiklis 72 osutatud kohalikes üksustes või liikmesriikides isoleeritult paiknevates kohalikes üksustes ei ole eraldi allüksusi, ei kohaldata nende suhtes üksteisele mittealluvate organisatsiooniüksuste nõuet.

Vastutava eelarvevahendite käsutaja otsusel võivad hindamiskomisjoni abistada välisekspertid.

Vastutav eelarvevahendite käsutaja tagab, et hindamises osalevad isikud, kaasa arvatud välisekspertid, järgivad finantsmääruse artiklis 57 sätestatud kohustusi.

3. Institutsioonidevahelistel alustel algatatud hankemenetluse korral nimetab hindamiskomisjoni liikmed ametisse hankemenetluse eest vastutava institutsiooni vastutav eelarvevahendite käsutaja. Hindamiskomisjoni koosseis kajastab võimaluse korral hankemenetluse institutsioonidevahelist laadi.

4. Hankemenetluses osalemise taotlused ja pakkumused, mis on artikli 134 lõike 2 kohaselt sobivad ning ei ole artikli 135 lõike 2 ja 3 kohaselt vastuolus eeskirjadega ega vastuvõetamatud, loetakse vastuvõetavaks.

Artikkel 159

Hindamistulemused ja lepingu sõlmimise otsus

(finantsmääruse artikli 113 lõige 1)

1. Hindamise tulemuseks on hindamisaruanne, mis sisaldab lepingu sõlmimise ettepanekut. Hindamisaruande kuupäevastab ja allkirjastab isik (isikud), kes hindamise teostas, või hindamiskomisjoni liikmed. Kõnealuse aruande võib allkirjastada elektroonilises süsteemis, mis võimaldab allkirjastaja isikut piisavalt tuvastada.

Kui hindamiskomisjonile ei ole antud kohustust kontrollida pakkumuste vastavust menetlusest kõrvalejätmise ja valikukriteeriumitele, kirjutavad hindamisaruandele alla ka isikud, kellele vastutav eelarvevahendite käsutaja selle kohustuse on andnud.

2. Hindamisaruanne sisaldab järgmisi andmeid:

- a) hankija nimi ja aadress ning lepingu ese ja maksumus või raamlepingu ese ja maksimaalne maksumus;
- b) tagasilükatud taotlejate või pakkujate nimed ning nende tagasilükkamise põhjused, viidates finantsmääruse artiklis 107 nimetatud olukorrale või valikukriteeriumitele;
- c) teave tagasilükatud pakkumuste kohta ja tagasilükkamise põhjused, mille aluseks on mõni järgmistest:
  - i) finantsmääruse artikli 110 lõike 1 punktis a sätestatud miinimumnõuete täitmata jätmine;
  - ii) mittevastavus käesoleva määruse artikli 149 lõikes 3 sätestatud minimaalsetele kvaliteedinõuetele;
  - iii) pakkumus on põhjendamatult madala maksumusega käesoleva määruse artikli 151 tähenduses;
- d) valitud taotlejate või pakkujate nimed ning nende valimise põhjused;
- e) järjestatavate pakkujate nimed koos saadud punktisumma ja põhjendustega;
- f) väljapakutud taotlejate või eduka pakkuja nimi(nimed) ning nende valimise põhjused;
- g) kui on teada, millise osa suhtes lepingust või raamlepingust kavatseb väljapakutud töövõtja sõlmida allhankelepinguid kolmandate isikutega, siis selle osa osakaal.

3. Hankija võtab seejärel vastu otsuse, milles esitatakse mis tahes järgnev teave:

- a) heakskiit hindamisaruandele, mis sisaldab kogu lõikes 2 loetletud teavet, mida täiendab järgmine teave:
  - i) eduka pakkuja nimi ja tema valimise põhjused, viidates eelnevalt avaldatud valiku- ja hindamiskriteeriumitele, ja vajaduse korral ka põhjused hindamisaruandes esitatud soovitude eiramise kohta;
  - ii) väljakuulutamiseta läbirääkimistega hankemenetluse, konkurentsipõhise läbirääkimistega hankemenetluse või võistleva dialoogi puhul artiklites 134, 135 ja 266 osutatud asjaolud, mille alusel on nende kasutamine põhjendatud;
- b) vajaduse korral põhjused, miks hankija on otsustanud lepingu sõlmimisest loobuda.

4. Eelarvevahendite käsutaja võib koondada hindamisaruande ja lepingu sõlmimise otsuse ühte dokumenti ja sellele alla kirjutada järgmistel juhtudel:

- a) hankemenetluse puhul, mille maksumus jääb allapoole finantsmääruse artikli 118 lõikes 1 sätestatud piirmäärasid, kui saadakse vaid üks pakkumus;

- b) kui hankemenetlust alustakse uuesti raamlepingu raames, mille puhul hindamiskomisjoni ei moodustatud;
- c) artikli 134 lõike 1 punktides c ja e, lõike f alapunktides i ja iii ning punktis h nimetatud juhtudel, kui hindamiskomisjoni ei moodustatud.
5. Institutsioonidevahelistel alustel algatatud hankemenetluse korral teeb lõikes 3 nimetatud otsuse hankemenetluse eest vastutav hankija.

Artikkel 160

Kontaktid hankijate ja taotlejate või pakkujate vahel

(finantsmääruse artikkel 112)

1. Hankija ja taotlejad või pakkujad võivad hankemenetluse ajal üksteisega kontakti võtta ainult erandkorras lõigetes 2 ja 3 sätestatud tingimustel.
2. Enne hankemenetluses osalemise taotluste või pakkumuste vastuvõtmise lõppkuupäeva võib hankija anda lisateavet kooskõlas artikli 153 lõikega 2:
  - a) taotlejate või pakkujate nõudmisel üksnes hankedokumentide selgitamiseks;
  - b) omal algatusel, kui ta avastab hankedokumentide tekstis vea, ebatäpsuse, väljajätmise või muu tehnilise vea.
3. Kõigil juhtudel, mil on võetud kontakti, ja finantsmääruse artiklis 96 osutatud nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel, mil kontakti ei ole võetud, tuleb teha hanketoimikusse sellekohane märge.

Artikkel 161

Taotlejate ja pakkujate teavitamine

(finantsmääruse artikli 113 lõiked 2 ja 3)

1. Hankija teavitab taotlejaid ja pakkujaid üheaegselt ja neist igäihte eraldi elektroonilisel teel oma otsusest hankemenetluse tulemuse kohta niipea kui võimalik pärast mis tahes järgmist etappi:
  - a) finantsmääruse artikli 111 lõikes 4 osutatud juhtudel avamisetapis;
  - b) kahes eraldi etapis korraldatavate hankemenetluste puhul pärast menetlusest kõrvalejätmise ja valikukriteeriumitel põhineva otsuse tegemist;
  - c) pärast lepingu sõlmimise otsuse tegemist.

Kõigil juhtudel osutab hankija põhjustele, miks hankemenetluses osalemise taotlust või pakkumust vastu ei võetud, ning sellele, millised on kättesaadavad õiguskaitsevahendid.

Edukat pakkujat teavitades täpsustab hankija, et teatatud otsus ei ole tema suhtes siduv.

2. Hankija edastab finantsmääruse artikli 113 lõikes 3 esitatud teabe niipea kui võimalik, kuid igal juhul 15 päeva jooksul alates kirjaliku taotluse kättesaamisest. Kui hankija sõlmib lepinguid enda nimel, kasutab ta elektroonilisi sidevahendeid. Pakkujat võib saata ka taotluse elektroonilisi sidevahendeid kasutades.

3. Kui hankija kasutab teabe edastamiseks elektroonilisi sidevahendeid, loetakse teave taotlejate või pakkujate poolt kättesaaduks, kui hankija suudab tõendada, et ta on saatnud teabe elektroonilisele aadressile, mis on esitatud pakkumuses või hankemenetluses osalemise taotluses.

Sellisel juhul loetakse teave taotlejate või pakkujate poolt kättesaaduks kuupäeval, kui hankija selle välja saatis.

(¹)* Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2014/24/EL, 26. veebruar 2014, riigihangete kohta ja direktiivi 2004/18/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 94, 28.3.2014, lk 65).

(²)* Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 2195/2002, 5. november 2002, ühtse riigihangete klassifikaatori (CPV) kohta (EÜT L 340, 16.12.2002, lk 1).

(³)* Nõukogu direktiiv 77/249/EMÜ, 22. märts 1977, õigusteenuste osutamise vabaduse tulemuslikuma elluviimise kohta (EÜT L 78, 26.3.1977, lk 17).

(⁴)* Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2004/39/EÜ, 21. aprill 2004, finantsinstrumentide turgude kohta, millega muudetakse nõukogu direktiive 85/611/EMÜ ja 93/6/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2000/12/EÜ ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 93/22/EMÜ (ELT L 145, 30.4.2004, lk 1).

(⁵)* Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2002/21/EÜ, 7. märts 2002, elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste ühise reguleeriva raamistiku kohta (raamdirektiiv) (EÜT L 108, 24.4.2002, lk 33).

(⁶)* Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2010/13/EL, 10. märts 2010, audiovisuaalmeedia teenuste osutamist käsitlevate liikmesriikide teatavate õigus- ja haldusnormide koordineerimise kohta (audiovisuaalmeedia teenuste direktiiv) (ELT L 95, 15.4.2010, lk 1).

(⁷)* Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 765/2008, 9. juuli 2008, millega sätestatakse akrediteerimise ja turujärelevalve nõuded seoses toodete turustamisega ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EMÜ) nr 339/93 (ELT L 218, 13.8.2008, lk 30).

(⁸)* Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1221/2009, 25. november 2009, organisatsioonide vabatahtliku osalemise kohta ühenduse keskkonnajuhtimis- ja -auditeerimissüsteemis (EMAS) ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 761/2001 ning komisjoni otsused 2001/681/EÜ ja 2006/193/EÜ (ELT L 342, 22.12.2009, lk 1)."

10) Esimese osa V jaotise 1. peatükis asendatakse 4. jagu järgmisega:

„4. jagu

Lepingu täitmine, tagatised ja parandusmeetmed

Artikkel 163

Tagatised

(finantsmääruse artikkel 115)

1. Kui hankija otsustab nõuda tagatist, teatab ta sellest hankedokumentides.

2. Kui töövõtjalt nõutakse tagatise esitamist, peab seda nõudma summas ja ajaks, mis on piisav selle realiseerimiseks.

3. Tagatise annab hankija poolt aktsepteeritav pank või volitatud finantseerimisasutus. Selle võib asendada kolmanda isiku solidaartagatisega, kui hankija on kinnitanud, et ta seda aktsepteerib.

Tagatise vääring on euro.

Tagatise tulemusena vastutab pank, finantseerimisasutus või kolmas isik töövõtja kohustuste eest tagasivõtmatult või kui esimesel nõudmisel väljamakstava tagatise andja.

*Artikkel 164***Eelmaksetagatis**

(finantsmääruse artikkel 115)

1. Pärast seda, kui hankija on teinud kindlaks eelmaksete vajaduse, hindab ta enne hankemenetluse algatamist eelmaksete tegemisega seotud riske, võttes sealjuures arvesse eelkõige järgmisi kriteeriumeid:

- a) lepingu hinnanguline maksumus;
- b) lepingu esese;
- c) lepingu kestus ja täitmise tempo;
- d) turu struktuur.

2. Artikli 137 lõikes 1 osutatud madala maksumusega lepingute puhul tagatist ei nõuta.

Tagatis vabastatakse, kui eelmaksed arvatakse lepingutingimuste kohaselt maha töövõtjale tehtavatest vahemaksetest või lõppmaksetest.

*Artikkel 165***Täitmistagatis**

(finantsmääruse artikkel 115)

1. Hankija võib nõuda täitmistagatist juhtumipõhiselt ja eelneva riskianalüüsi alusel, tagamaks, et töövõtja täidab olulisi lepingulisi kohustusi.

2. Täitmistagatis võib moodustada maksimaalselt 10 % lepingu kogumaksumusest.

3. Täitmistagatis vabastatakse täies ulatuses pärast seda, kui ehitustööd, tarned või keerukad teenused on lõplikult vastu võetud, finantsmääruse artikli 92 lõikes 1 sätestatud ajavahemiku jooksul, mis määratakse kindlaks lepingus. Tagatise võib vabastada osaliselt või täies ulatuses pärast ehitustööde, tarnete või keerukate teenuste esialgset vastuvõtmist.

*Artikkel 165a***Lisatagatis**

(finantsmääruse artikkel 115)

1. Hankija võib nõuda lisatagatist juhtumipõhiselt ja eelneva riskianalüüsi alusel, tagamaks, et töövõtja kõrvaldab vead lepingulise vastutuse perioodil.

Lisatagatise nõudmist ei kohaldata lepingute suhtes, mille puhul on nõutud täitmistagatist, kuid seda ei ole vabastatud.

2. Lisatagatis, mis moodustab maksimaalselt 10 % lepingu kogumaksumusest, võib maha arvata vahemaksetest, juhul kui neid tehakse, või lõppmaksest.

Summa määrab kindlaks hankija ja see on proportsionaalne lepingu täitmisega seoses tuvastatud riskidega, võttes arvesse lepingu eset ning asjaomases majandusharus rakendatavaid tavapäraseid kaubandustingimusi.

3. Hankija nõusolekul võib töövõtja nõuda lisatagatise asendamist artiklis 163 osutatud tagatisega.
4. Hankija vabastab lisatagatise pärast lepingulise vastutuse perioodi möödumist finantsmääruse artikli 92 lõikes 1 sätestatud ajavahemiku jooksul, mis määratakse kindlaks lepingus.

Artikkel 166

Lepingu täitmise peatamine oluliste vigade või eeskirjade eiramise tõttu

(finantsmääruse artikli 116 lõige 3)

Kui pärast lepingu täitmise peatamist kooskõlas finantsmääruse artikli 116 lõikega 3 ei leia oletatavad olulised vead või eeskirjade eiramine kinnitust, jätkatakse lepingu täitmist nii kiiresti kui võimalik.”

- 11) Esimese osa V jaotise 2. peatükk asendatakse järgmisega:

„2. PEATÜKK

Liidu institutsioonide poolt nende endi arvel sõlmitavate lepingute suhtes kohaldatavad sätted

Artikkel 166a

Keskne hankija

(finantsmääruse artikkel 117)

1. Keskne hankija võib tegutseda ühena järgmistest:
  - a) hulgi kaubandusettevõtjana, ostes, ladustades ja müües edasi tarneid või teenuseid teistele hankijatele;
  - b) vahendajana, sõlmides raamlepinguid või rakendades dünaamilisi hankesüsteeme, mida saavad kasutada teised hankijad, nagu teatatud algses teates.
2. Keskne hankija viib kõik hankemenetlused läbi elektroonilisi sidevahendeid kasutades.

Artikkel 167

Nõuetekohase taseme kindlaksmääramine lepingu maksumuse arvutamiseks

(finantsmääruse artikkel 117)

Iga institutsiooni volitatud või edasivolitatud eelarvevahendite käsutaja hindab, kas finantsmääruse artikli 118 lõikes 1 ettenähtud piirmäärad on saavutatud.

Artikkel 168

Lepingute osadeks jagamine

(finantsmääruse artikli 118 lõige 4)

1. Kui see on asjakohane, tehniliselt teostatav ja kulutõhus, tuleb sama hankemenetluse lepingud sõlmida eraldi osades.
2. Kui lepingu ese on jagatud mitmesse ossa ja iga osa kohta sõlmitakse individuaalne leping, võetakse kogu lepingu suhtes kohaldatava piirmäära arvutamisel aluseks kõigi osade kogumaksumus.

Kui kõigi osade kogumaksumus on võrdne finantsmääruse artikli 118 lõikes 1 sätestatud piirmääradega või nendest suurem, kohaldatakse finantsmääruse artikli 103 lõiget 1, artiklit 104 ja artiklit 104a iga osa suhtes.

3. Lepingu sõlmimisel eraldi osades hinnatakse pakkumusi iga osa puhul eraldi. Kui mitme osa kohta sõlmitakse leping sama pakkujaga, võidakse alla kirjutada üks, kõiki neid osi hõlmav leping.

Artikkel 169

Lepingute maksumuse hindamise kord

(finantsmääruse artikli 118 lõige 4)

1. Hankija hindab lepingu maksumust välja makstava kogusumma alusel, arvestades sealhulgas mis tahes valikuvõimalusi ja uuendamisi.

Hinnanguline maksumus arvutatakse hiljemalt siis, kui hankija alustab hankemenetlust.

2. Raamlepingute ja dünaamilise hankesüsteemi puhul võetakse aluseks kõikide raamlepingu või dünaamilise hankesüsteemi kogu kehtivusaja jooksul kavandatavate lepingute maksimaalne maksumus.

Innovatsioonipartnerluse puhul võetakse aluseks kavandatava partnerluse kõigi etappide ajal toimuva teadus- ja arendustegevuse maksimaalne hinnanguline maksumus ning samuti kavandatava partnerluse lõpus ostetavate ehitustööde, tarnete või teenuste maksumus.

Kui hankija näeb ette maksed taotlejatele või pakkujatele, võtab ta neid lepingu hinnangulise maksumuse arvutamisel arvesse.

3. Teenuslepingute puhul võetakse aluseks järgmine:

- a) kindlustusteenuse puhul makstavad kindlustusmaksed ja muud tasud;
- b) panga- või finantsteenuste puhul teenustasud, vahendustasud, intressid ja muud tasud;
- c) projekterimislepingute puhul teenustasud, vahendustasud ja muud tasud.

4. Teenuslepingute puhul, mille kogumaksumus on kindlaks määramata, või tarnelepingute puhul, mis käsitlevad toodete liisimist, üürimist, rentimist või järelmaksuga ostmist, võetakse lepingute hinnangulise maksumuse arvutamisel aluseks:

a) tähtajaliste lepingute puhul:

- i) kui lepingu kehtivusaeg on kuni 48 kuud teenuslepingu puhul või kuni 12 kuud tarnelepingu puhul, siis lepingu kogumaksumus selle kehtivusajal;
- ii) kui lepingu kehtivusaeg on tarnelepingu puhul pikem kui 12 kuud, siis kogumaksumus, sealhulgas hinnanguline jääkmaksumus;

b) tähtajatute lepingute või üle 48-kuulise kehtivusajaga teenuslepingute puhul kuumaksumus, mis on korrutatud 48-ga.

5. Teenus- või tarnelepingute puhul, mida sõlmitakse regulaarselt või mida teatava ajavahemiku möödudes uuendatakse, võetakse lepingu hinnangulise maksumuse arvutamisel aluseks:

- a) eelnenud 12 kuu või eelarveaasta jooksul sõlmitud samalaadsete järjestikuste lepingute tegelik kogumaksumus, mida on võimaluse korral kohandatud, et võtta arvesse algse hankelepingu sõlmimisele järgneva 12 kuu jooksul oodatavaid koguse või maksumuse muutusi;
- b) eelarveaasta jooksul sõlmitavate samalaadsete järjestikuste lepingute hinnanguline kogumaksumus.

6. Ehitustöölepingute puhul võetakse aluseks mitte ainult ehitustööde maksumus, vaid lisaks ka selliste tarnete ja teenuste hinnanguline kogumaksumus, mis on kõnealuste ehitustööde tegemiseks vajalikud ja mille hankija annab töövõtja käsutusse.

7. Kontsessioonilepingute puhul on maksumuseks kontsessionääri prognoositav kogukäive lepingu kehtivuse ajal.

Maksumus arvutatakse hankedokumentides täpsustatud objektiivse meetodi abil, võttes eelkõige arvesse järgmist:

- a) tulu, mis saadaks ehitise või teenuse kasutajate makstavatest muudest teenustasudest ja trahvidest kui need, mida kogutakse hankija nimel;
- b) kolmandatelt isikutelt kontsessiooni täitmiseks saadavate toetuste või muude finantssoodustuste maksumus;
- c) tulu kontsessiooni osaks oleva mis tahes vara müügist;
- d) hankija poolt kontsessionäärile kättesaadavaks tehtavate tarnete ja teenuste maksumus, tingimusel et need on vajalikud ehitustööde tegemiseks või teenuste osutamiseks;
- e) maksed taotlejatele või pakkujatele.

Artikkel 171

Lepingu allakirjutamisele eelnev ooteaeg

(finantsmääruse artikli 118 lõiked 2 ja 3)

1. Ooteaega arvestatakse alates ühest järgmistest kuupäevadest:

- a) edukatele ja mitteedukatele pakkujatele teadete elektroonilisel teel samaaegse väljasaatmise kuupäevale järgnevast päevast;
- b) artikli 123 lõikes 5 nimetatud hankelepingu sõlmimise teate *Euroopa Liidu Teatajas* avaldamisele järgnevast päevast, kui leping või raamleping sõlmitakse vastavalt artikli 134 lõike 1 punktile b.

Hankija võib vajaduse korral lepingu allakirjutamise peatada täiendavaks kontrollimiseks, kui see on õigustatud mitteedukate või kahju kandnud taotlejate või pakkujate nõudmistele või märkustele või mis tahes muu, finantsmääruse artikli 118 lõikes 3 nimetatud ajavahemiku jooksul saadud asjakohase teabe alusel. Peatamise korral teavitatakse kõiki taotlejaid või pakkujaid kolme tööpäeva jooksul pärast peatamisotsust.

Kui lepingut või raamlepingut ei saa alla kirjutada kavandatud eduka pakkujaga, võib hankija sõlmida selle edukuselt järgmise pakkujaga.

2. Lõikes 1 nimetatud tähtaega ei kohaldata järgmistel juhtudel:

- a) mis tahes menetluse puhul, mille raames on esitatud ainult üks pakkumus;
- b) raamlepingul põhinevate erilepingute puhul;
- c) dünaamiliste hankesüsteemide puhul;
- d) artiklis 134 osutatud väljakuulutamisetähtaajade läbivõtmisega hankemenetluse puhul, välja arvatud artikli 134 lõike 1 punkti b kohase hankemenetluse puhul.

Artikkel 172

Hankemenetluses osalemiseks vajalikud tõendid

(finantsmääruse artikkel 119)

Hankedokumentides nõutakse taotlejatel või pakkujatel, et nad märgiksid oma asukohaliikmesriigi ja esitaksid selle kohta kõnealuse liikmesriigi õiguse kohaselt tavapäraselt tunnustatava tõendi.”

12) Artikli 182 lõige 4 asendatakse järgmisega:

„4. Juhul kui järelkontrolli käigus selgub, et makse aluseks olnud sündmus ei ole toimunud ning et toetuse andmise raames on toetusesaajale tehtud ühekordsetel maksetel, ühikuhindadel või kindlamääralistel maksetel põhinev alusetu makse, on komisjonil õigus nõuda tehtud maksed tagasi kogu toetusesumma ulatuses.”

13) Artikkel 197 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 197

Tõendid menetlusest kõrvalejätmise põhjuste puudumise kohta

(Finantsmääruse artikkel 131)

Vastutav eelarvevahendite käsutaja võib riskianalüüsi alusel nõuda edukatelt taotlejatelt artikli 141 lõikes 3 nimetatud tõendite esitamist, kui artikli 141 lõikest 4 ei tulene teisiti.

Kui vastutav eelarvevahendite käsutaja seda nõuab, esitavad edukad taotlejad artikli 141 lõikes 3 osutatud tõendid, kui artikli 141 lõikest 4 ei tulene teisiti, välja arvatud juhul, kui see on vastutava eelarvevahendite käsutaja poolt heaks kiidetud põhjusel praktiliselt võimatu.”

14) Artikkel 200 jäetakse välja.

15) Artikli 212 lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Konkursieeskirjades nähakse ette järgmine:

a) osalemise tingimused, milles vähemalt:

- i) täpsustatakse rahastamiskõlblikkuse kriteeriumid;
- ii) täpsustatakse osalejate registreerimise kord ja lõppkuupäev, kui see on nõutav, ja konkursitaotluste esitamiseks vastavalt lõikes 2 sätestatud tingimustele;
- iii) nähakse ette selliste osalejate menetlusest kõrvalejätmine, kes on mõnes finantsmääruse artikli 106 lõikes 1 või artiklis 107 osutatud olukorras;
- iv) nähakse ette osalejate ainuvastutus konkursi raames teostatava tegevusega seoses esitatavate nõuete korral;
- v) nähakse ette, et võitjad nõustuvad komisjoni, OLAFi ja kontrollikoja kontrollide ja audititega ning konkursieeskirjades täpsustatud avalikustamiskohustustega;
- vi) märgitakse asjaolu, et konkursi suhtes kohaldatakse liidu õigust, mida täiendab vajaduse korral konkursieeskirjades täpsustatud siseriiklik õigus;
- vii) täpsustatakse vaidluste lahendamiseks pädev kohus või vahekohus;
- viii) märgitakse, et osalejatele võib finantsmääruse artiklis 106 nimetatud juhtudel määrata rahalisi karistusi või teha otsuseid menetlusest kõrvalejätmise kohta;

b) hindamiskriteeriumid, mis peavad võimaldama hinnata konkursitaotluste kvaliteeti täitmisele kuuluvate eesmärkide ja oodatavate tulemuste seisukohast ning teha objektiivselt kindlaks, kas konkursitaotlused kvalifitseeruvad võitjatena;

- c) auhinna või auhindade summad;
- d) kord, mille kohaselt auhinnad pärast nende andmist võitjatele välja makstakse.

Esimese lõigu punkti a alapunkti i kohaldamisel on liidu toetuste saajad rahastamiskõhlikud, kui konkursieeskirjades ei ole märgitud teisiti.

Esimese lõigu punkti a alapunkti vi kohaldamisel võib teha erandi rahvusvaheliste organisatsioonide osalemise korral.”

- 16) Artikli 221 lõige 3 jäetakse välja.
- 17) Teise osa IV jaotise 3. peatükk asendatakse järgmisega:

„PEATÜKK 3

Hanked

Artikkel 260

Hoonete üürimine

(finantsmääruse artikkel 190)

Välistegevuse talitusassigneeringutest võib rahastada ainult neid kinnisvaralepinguid, mis on seotud üürilepingu allakirjutamise ajal juba valmis hoonete üürimisega. Need lepingud avalikustatakse artiklis 124 sätestatud korras.

Artikkel 261

Teenuslepingud

(finantsmääruse artikkel 190)

1. Teenuslepingud hõlmavad järgmist:
  - a) uuringuleping, mis on sõlmitud töövõtja ja hankija vahel ja mis hõlmab projektide kindlaksmääramiseks ja koostamiseks tehtavaid uuringuid, teostatavusuuringuid, majandus- ja turu-uuringuid, tehnilisi uuringuid ja auditeid;
  - b) tehnilise abi leping, mille korral töövõtja ülesanne on tegutseda nõuandjana, juhtida projekti või teha selle täitmise üle järelevalvet või pakkuda lepingus nimetatud konsultante.
2. Kui kolmandal riigil on oma talitustes või riigi osalusega üksustes pädev juhtkond, võivad need talitused või üksused lepinguid täita otse oma tööjõudu kasutades.

Artikkel 262

Piirmäärased ja välislepingute sõlmimise korda käsitlevad erisätted

(finantsmääruse artikkel 190)

Käesoleva määruse artikleid 123 – 126, välja arvatud mõisted, artiklit 128, artikli 134 lõike 1 punkti a, artikli 135 lõike 1 punkte a ja c–f, artikli 135 lõiget 4, artikleid 137 ja 137a, artikli 139 lõikeid 3–7, artikli 148 lõiget 4, artikli 151 lõiget 3, artiklit 152, artikli 153 lõikeid 2 ja 3, artikleid 154, 155, 157 ja 158, välja arvatud artikli 158 lõige 4, ning artiklit 160 ei kohaldata finantsmääruse artikli 190 lõikes 2 osutatud hankijate poolt ega nende nimel sõlmitud hankelepingute suhtes.

Käesoleva peatüki reguleerimisalasse kuuluvate hankeid reguleerivate sätete rakendamise kohta teeb otsuse komisjon, samuti otsustab komisjon asjakohaste kontrollide üle, mida vastutav eelarvevahendite käsutaja teeb juhul, kui komisjon ei ole hankija.

Artikkel 263

Hankemenetluses osalemiseks vajalikud tõendid

(finantsmääruse artikkel 191)

Hankedokumentides nõutakse taotlejatelt või pakkujatelt, et nad märgiksid oma tegeliku asukohaliikmesriigi ja esitaksid selle kohta kõnealuse liikmesriigi õiguse kohaselt tavapäraselt tunnustatava tõendi.

Artikkel 264

Avalikustamine

(finantsmääruse artikkel 190)

1. Vajaduse korral saadetakse rahvusvaheliste pakkumuse esitamise ettepanekute eelteade väljaannete talitusele elektroonilisel teel nii kiiresti kui võimalik.

2. Käesoleva peatüki kohaldamisel avaldatakse teade:

a) rahvusvaheliste pakkumuse esitamise ettepanekute puhul vähemalt *Euroopa Liidu Teatajas*;

b) kohalike pakkumuse esitamise ettepanekute puhul vähemalt vahendite saajaks oleva riigi ametlikus väljaandes või muus samaväärses väljaandes.

Kui teade avaldatakse ka kohalikul tasandil, peab see olema identne *Euroopa Liidu Teatajas* avaldatud teatega ning see tuleb avaldada nendega ühel ajal. Komisjon vastutab *Euroopa Liidu Teatajas* avaldamise eest. Kui teade avaldatakse kohalikul tasandil, võivad seda teha finantsmääruse artikli 190 lõike 2 punktis b osutatud üksused.

3. Hankelepingu sõlmimise teade saadetakse pärast lepingu allkirjutamist, välja arvatud juhul, kui leping on vajaduse korral salajaseks tunnistatud või kui selle täitmisega peavad kaasnema julgeolekualased erimeetmed või kui liidu või kolmanda riigi oluliste huvide kaitse seda nõuab ja kui hankelepingu sõlmimise teate avaldamist ei loeta asjakohaseks.

4. Teade lepingu muutmise kohta avaldatakse *Euroopa Liidu Teatajas* finantsmääruse artikli 114a lõike 3 punktides a ja b sätestatud juhtudel, kui muudatuse väärtus on võrdne käesoleva määruse artikli 265 lõike 1 punktis a, artikli 267 lõike 1 punktis a või artikli 269 lõike 1 punktis a sätestatud piirmääradega või nendest suurem.

Artikkel 265

Teenuslepingute ja teenuste kontsessioonilepingute piirmäärad ja nende sõlmimise kord

(finantsmääruse artikkel 190)

1. Teenuslepingute ja teenuste kontsessioonilepingute puhul on finantsmääruse artiklis 190 nimetatud piirmäärad ja menetlused järgmised:

a) lepingute puhul, mille maksumus on vähemalt 300 000 eurot:

i) rahvusvaheline piiratud pakkumuse esitamise ettepanek finantsmääruse artikli 104 lõike 1 punkti b ja käesoleva määruse artikli 264 lõike 2 punkti a tähenduses;

ii) rahvusvaheline avatud pakkumuse esitamise ettepanek finantsmääruse artikli 104 lõike 1 punkti a ja käesoleva määruse artikli 264 lõike 2 punkti a tähenduses;

- b) lepingute puhul, mille maksumus on alla 300 000 euro: võistlev läbirääkimistega hankemenetlus käesoleva artikli lõike 3 tähenduses;
- c) kuni 20 000 euro suuruse maksumusega lepinguid võib sõlmida ühe pakkumuse alusel;
- d) kuni 2 500 euro suuruseid makseid kulude eest võidakse teha lihtsalt arve alusel ilma eelneva pakkumuse vastuvõtmiseta.

2. Lõike 1 punktis a nimetatud rahvusvahelise piiratud pakkumuse esitamise ettepaneku teates märgitakse nende taotlejate arv, kellele tehakse pakkumuse esitamise ettepanek. Teenuslepingute puhul tehakse pakkumuse esitamise ettepanek vähemalt neljale taotlejale. Pakkumust esitama lubatud taotlejate arv peab olema piisav reaalse konkurentsi tagamiseks.

Valitud taotlejate nimekiri avaldatakse komisjoni veebisaidil.

Kui valikukriteeriumitele või suutlikkuse miinimumtasemele vastavate taotlejate arv jääb alla minimaalse arvu, võib hankija teha pakkumuse esitamise ettepaneku üksnes neile taotlejatele, kes vastavad pakkumuse esitamise kriteeriumitele.

3. Lõike 1 punktis b nimetatud võistleva läbirääkimistega hankemenetluse puhul koostab hankija ilma teadet avaldamata nimekirja, milles on vähemalt kolm tema valitud pakkujat.

Võistlevas läbirääkimistega hankemenetluses võib pakkujad valida huvitatud pakkujate loetelust, millele on osutatud artikli 136 lõike 1 punktis b ja mis avalikustatakse osalemiskutse kaudu.

Kui hankija saab pakkujatega konsulteerimise järel ainult ühe pakkumuse, mis on halduslike ja tehniliste tingimustega vastavuses, võib lepingu sõlmida, tingimusel et hindamiskriteeriumid on täidetud.

4. Selliste õigusabiteenuste puhul, mis ei kuulu artikli 134 lõike 1 punkti h reguleerimisalasse, võib hankija kasutada võistlevat läbirääkimistega hankemenetlust olenemata lepingu hinnangulisest maksumusest.

Artikkel 266

Läbirääkimistega hankemenetluse kasutamine teenus-, tarne ja ehitustöölepingute sõlmimiseks

(finantsmääruse artikkel 190)

1. Hankija võib kasutada läbirääkimistega hankemenetlust ühe pakkumuse alusel järgmistel juhtudel:
  - a) kui teenuste osutamine tehakse ülesandeks avalik-õiguslikele asutustele või mittetulunduslikele üksustele või ühendustele ning teenused on seotud institutsioonilist laadi tegevusega või nende eesmärk on abistada inimesi sotsiaalvaldkonnas;
  - b) kui hankemenetlus ei ole andnud soovitud tulemust, mis tähendab, et ei ole saadud kvaliteedilt ja/või rahaliselt sobivat pakkumust; sel juhul võib hankija pärast hankemenetluse tühistamist pidada läbirääkimisi ühe või mitme hankemenetlusel osalenud pakkujaga omal valikul, tingimusel et hankedokumente oluliselt ei muudeta;
  - c) kui uus leping tuleb sõlmida pärast olemasoleva lepingu ennetähtaegset lõpetamist.
2. Artikli 134 lõike 1 punkti c kohaldamisel loetakse äärmiselt kiireloomulisele olukorrale vastavaks artikli 190 lõikes 2 nimetatud kriisiolukordades võetavad meetmed. Volitatud eelarvevahendite käsutaja kinnitab, vajaduse korral koos teiste asjaomaste volitatud eelarvevahendite käsutajatega, et äärmiselt kiireloomuline olukord on olemas, ja vaatab oma otsuse regulaarselt usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtte seisukohast läbi.
3. Lõike 1 punktis a osutatud institutsioonilist laadi tegevus hõlmab teenuseid, mis on otseselt seotud avalik-õiguslike asutuste seadusjärgsete põhiülesannetega.

*Artikkel 267***Tarnelepingute piirmäärad ja nende sõlmimise kord**

(finantsmääruse artikkel 190)

1. Tarnelepingute puhul on finantsmääruse artiklis 190 nimetatud piirmäärad ja menetlused järgmised:
  - a) lepingute puhul, mille maksumus on vähemalt 300 000 eurot: rahvusvaheline avatud pakkumuse esitamise ettepanek finantsmääruse artikli 104 lõike 1 punkti a ja käesoleva määruse artikli 264 lõike 2 tähenduses;
  - b) lepingute puhul, mille maksumus on alla 300 000 euro:
    - i) lepingute puhul, mille maksumus on vähemalt 100 000 eurot, kuid alla 300 000 euro: kohalik avatud pakkumuse esitamise ettepanek finantsmääruse artikli 104 lõike 1 punkti a ja käesoleva määruse artikli 264 lõike 2 punkti b tähenduses;
    - ii) lepingute puhul, mille maksumus on alla 100 000 euro: võistlev läbirääkimistega hankemenetlus lõike 2 tähenduses.
  - c) kuni 2 500 euro suuruseid makseid kulude eest võidakse teha lihtsalt arve alusel ilma eelneva pakkumuse vastuvõtmiseta.
  - d) kuni 20 000 euro suuruse maksumusega lepinguid võib sõlmida ühe pakkumuse alusel.
2. Lõike 1 punkti b alapunktis ii nimetatud võistleva läbirääkimistega hankemenetluse puhul koostab hankija ilma teadet avaldamata nimekirja, milles on vähemalt kolm tema valitud tarnijat.

Kui hankija saab tarnijatega konsulteerimise järel ainult ühe pakkumuse, mis on halduslike ja tehniliste tingimustega vastavuses, võib lepingu sõlmida, tingimusel et hindamiskriteeriumid on täidetud.

*Artikkel 269***Ehitustöölepingute ja kontsessioonilepingute piirmäärad ja nende sõlmimise kord**

(finantsmääruse artikkel 190)

1. Ehitustöölepingute ja kontsessioonilepingute puhul on finantsmääruse artiklis 190 nimetatud piirmäärad ja menetlused järgmised:
  - a) lepingute puhul, mille maksumus on vähemalt 5 000 000 eurot, üks järgmistest:
    - i) rahvusvaheline avatud pakkumuse esitamise ettepanek finantsmääruse artikli 104 lõike 1 punkti a ja käesoleva määruse artikli 264 lõike 2 punkti a tähenduses;
    - ii) teatavate ehitustööde laadi silmas pidades rahvusvaheline piiratud pakkumuse esitamise ettepanek finantsmääruse artikli 104 lõike 1 punkti b ja käesoleva määruse artikli 264 lõike 2 punkti a tähenduses;
  - b) lepingute puhul, mille maksumus on vähemalt 300 000 eurot, kuid alla 5 000 000 euro: kohalik avatud pakkumuse esitamise ettepanek finantsmääruse artikli 104 lõike 1 punkti a ja käesoleva määruse artikli 264 lõike 2 punkti b tähenduses;
  - c) lepingute puhul, mille maksumus on alla 300 000 euro: võistlev läbirääkimistega hankemenetlus käesoleva artikli lõike 2 tähenduses;
  - d) kuni 20 000 euro suuruse maksumusega lepinguid võib sõlmida ühe pakkumuse alusel;
  - e) kuni 2 500 euro suuruseid makseid kulude eest võidakse teha lihtsalt arve alusel ilma eelneva pakkumuse vastuvõtmiseta.

2. Käesoleva artikli lõike 1 punktis c nimetatud võistleva läbirääkimistega hankemenetluse puhul koostab hankija ilma teadet avaldamata nimekirja, milles on vähemalt kolm tema valitud töövõtjat.

Kui hankija saab töövõtjatega konsulteerimise järel ainult ühe pakkumuse, mis on halduslike ja tehniliste tingimustega vastavuses, võib lepingu sõlmida, tingimusel et hindamiskriteeriumid on täidetud.

Artikkel 273

Pakkumuse tehniline kirjeldus

(finantsmääruse artikkel 190)

Erandina artikli 138 lõikest 3 võib kõigi hankemenetluses osalemise taotlust hõlmavate hankemenetluste puhul pakkumuse tehnilise kirjelduse vastavalt hankemenetluse kahele etapile osadeks jagada ning esimene etapp võib sisaldada ainult artikli 138 lõike 3 punktides a ja f osutatud teavet.

Artikkel 274

Tagatised

(finantsmääruse artikkel 190)

1. Erandina artiklist 163 nomineeritakse tagatised eurodes või selle lepingu vääringus, mille tagamiseks need on antud.

2. Hankija võib nõuda artikli 156 kohast pakkumuse tagatist. Erandina artikli 156 lõikest 2 vabastab hankija tagatise, kui leping on alla kirjutatud.

3. Erandina artikli 165 lõikest 1 nõutakse täitmistagatist juhul, kui ületatud on järgmised piirmäärad:

a) ehitustöölepingute puhul 345 000 eurot;

b) tarnelepingute puhul 150 000 eurot.

4. Hankija võib nõuda artikli 165a kohast lisatagatist.

Artikkel 275

Menetluste tähtajad

(finantsmääruse artikkel 190)

1. Pakkumused peavad jõudma hankijani pakkumuse esitamise ettepanekus märgitud aadressil hiljemalt samas märgitud kuupäeval ja kellaajal. Hankija näeb pakkumuste ja hankemenetluses osalemise taotluste vastuvõtmiseks ette piisavalt pikad tähtajad, et huvitatud isikud saaksid oma pakkumusi põhjendatud ja asjakohase aja jooksul koostada ja esitada.

Teenuslepingute puhul peab pakkumuse esitamise ettepanekut sisaldava kirja saatmise ja pakkumuste lõpliku vastuvõtmise lõppkuupäeva vaheline aeg olema vähemalt viiskümmend päeva. Teatavatel erandjuhtudel võib lubada siiski teistsuguseid tähtaegsid.

2. Pakkujad võivad enne pakkumuste vastuvõtmise lõppkuupäeva esitada kirjalikke küsimusi. Hankija annab küsimustele vastused enne pakkumuste vastuvõtmise lõppkuupäeva.

3. Rahvusvahelise piiratud hankemenetluse korral ei või hankemenetluses osalemise taotluste vastuvõtmise tähtaeg olla lühem kui 30 päeva alates hanketeate avaldamise kuupäevast. Pakkumuse esitamise ettepanekut sisaldava kirja saatmise ja pakkumuste vastuvõtmise lõppkuupäeva vaheline aeg peab olema vähemalt viiskümmend päeva. Teatavatel erandjuhtudel võib lubada siiski teistsuguseid tähtaegsid.

4. Rahvusvahelise avatud hankemenetluse korral peab pakkumuste vastuvõtmise tähtaeg, mida hakatakse arvestama alates hanketeate saatmise kuupäevast, olema vähemalt

a) 90 päeva ehitustöölepingute puhul;

b) 60 päeva tarnelepingute puhul.

Teatavatel erandjuhtudel võib lubada siiski teistsuguseid tähtaegasid.

5. Kohaliku avatud hankemenetluse korral peab pakkumuste vastuvõtmise tähtaeg, mida hakatakse arvestama alates hanketeate avaldamise kuupäevast, olema vähemalt:

a) 60 päeva ehitustöölepingute puhul;

b) 30 päeva tarnelepingute puhul.

Teatavatel erandjuhtudel võib lubada siiski teistsuguseid tähtaegasid.

6. Artikli 265 lõike 1 punktis b, artikli 267 lõike 1 punkti b alapunktis ii ja artikli 269 lõike 1 punktis c nimetatud võistleva läbirääkimistega hankemenetluse korral taotlejatele pakkumuse esitamiseks ettenähtud aeg on vähemalt 30 päeva alates pakkumuse esitamise ettepanekut sisaldava kirja saatmisest.

Artikkel 276

Hindamiskomisjon

(finantsmääruse artikkel 190)

1. Hindamiskomisjon hindab ja järjestab kõik nõuetele vastavaks tunnistatud hankemenetluses osalemise taotlused ja pakkumused eelnevalt teatavaks tehtud menetlusest kõrvalejätmise, valiku- ja hindamiskriteeriumite alusel. Hindamiskomisjoni kuulub paaritu arv liikmeid (vähemalt kolm), kellel on pakkumuste hindamiseks vajalik tehniline ja halduspädevus. Hindamiskomisjoni liikmed kirjutavad alla erapooletusdeklaratsioonile ja huvide konflikti puudumise deklaratsioonile.

2. Juhul kui komisjon ei ole hankija, võib ta nõuda, et talle saadetakse hankedokumentide, pakkumuste, pakkumuste hindamise dokumentide ja allkirjutatud lepingute koopiad. Samuti võib ta osaleda pakkumuste avamisel ja hindamisel vaatlejana.

3. Pakkumused, milles ei ole kõiki hankedokumentides ette nähtud olulisi osi või mis ei vasta ettenähtud konkreetsetele nõuetele, jäetakse kõrvale.

Hindamiskomisjon või hankija võib siiski paluda taotlejatel või pakkujatel esitada tema poolt ette nähtud tähtaja jooksul lisamaterjali või selgitada tõendavaid dokumente, mis on esitatud seoses menetlusest kõrvalejätmise, valiku- ja hindamiskriteeriumitega, järgides võrdse kohtlemise põhimõtet.

4. Artiklis 151 nimetatud põhjendamatult madala maksumusega pakkumuste puhul nõuab hindamiskomisjon vajalikke selgitusi pakkumuse sisu kohta.

5. Hindamiskomisjoni loomise kohustusest võidakse loobuda hankemenetluste puhul, mille maksumus ei ületa 20 000 eurot, ja riskianalüüsi alusel, kui hankemenetlust alustakse uuesti raamlepingu raames, ja artikli 134 lõike 1 punktides c ja e, punkti f alapunktides i ja iii ning punktis h osutatud läbirääkimistega hankemenetluste puhul."

18) Artikli 287 lõige 3 asendatakse järgmisega:

„3. Huvitatud füüsilised isikud võivad esitada hankemenetluses osalemise taotluse igal ajal osalemiskutse kehtivusaja jooksul, välja arvatud selle kehtivusaja viimase kolme kuu jooksul.”

Artikkel 2

1. Käesolev määrus jõustub esimesel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2016, kui lõigetest 2 ja 3 ei tulene teisiti.

2. Delegeeritud määruse (EL) nr 1268/2012 (mida on muudetud käesoleva määrusega) artikli 125 lõike 2 punktis a kehtestatud tähtaega kohaldatakse 1. jaanuarist 2018.

Kuni 31. detsembrini 2017 on delegeeritud määruse (EL) nr 1268/2012 (mida on muudetud käesoleva määrusega) artikli 125 lõigetes 2 ja 3 kehtestatud tähtaeg pakkumuste vastuvõtmise puhul vähemalt 42 päeva ja hankemenetluses osalemise taotluste vastuvõtmise puhul vähemalt 37 päeva.

3. Delegeeritud määruse (EL) nr 1268/2012 (mida on muudetud käesoleva määrusega) artikli 143 viiendat lõiku kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2017.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 30. oktoober 2015

Komisjoni nimel
president
Jean-Claude JUNCKER
